

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

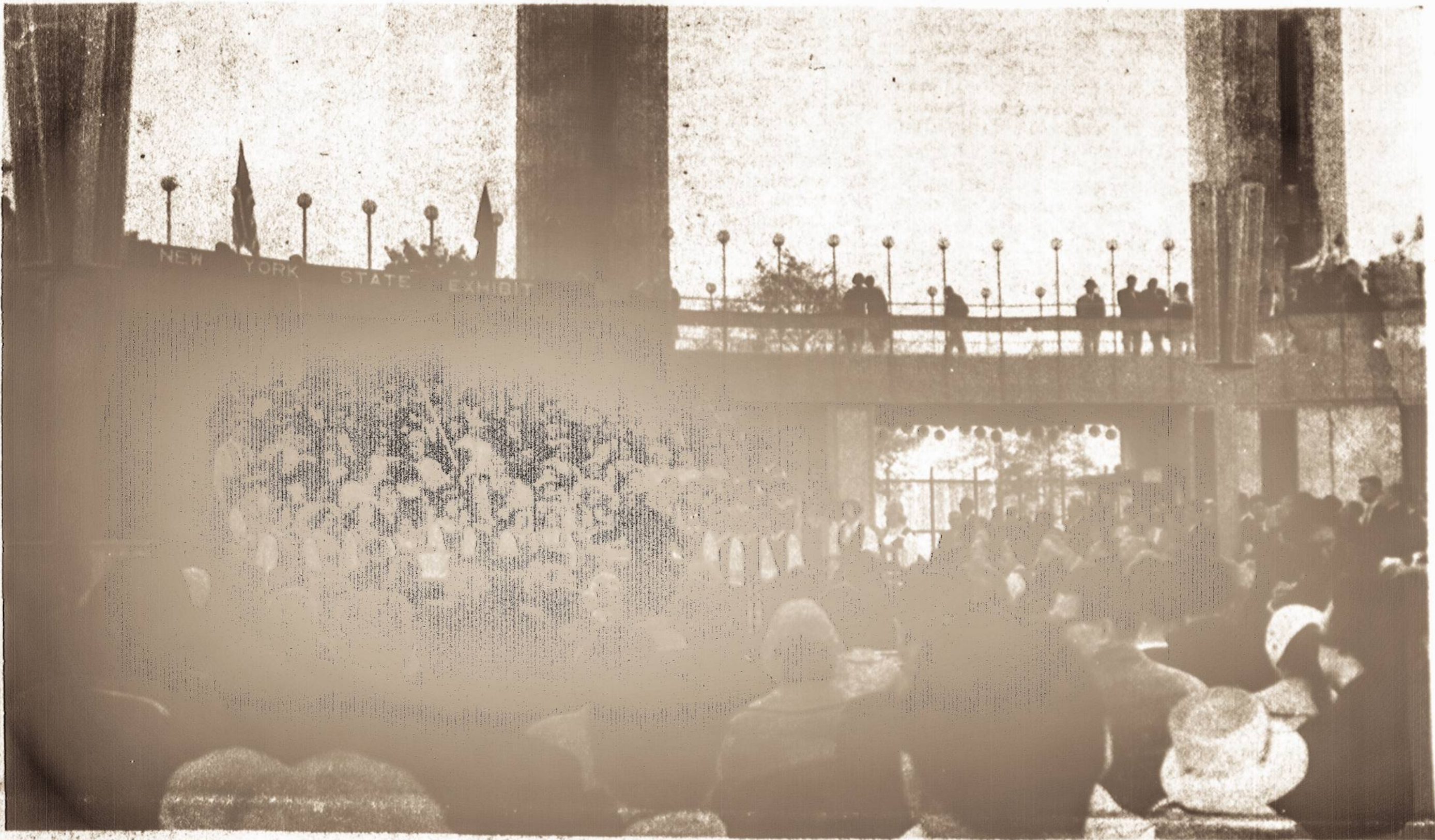
78 M. 32 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1964 M. RUGSĖJO (SEPTEMBER) 24 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

Bendras vaizdas Lietuvių dienos programos New Yorko valstybės paviljone rugsėjo 20 d.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Lietuvių Diena New Yorko valstybės paviljone

Koncertu New Yorko valstybės paviljone rugsėjo 20 d. lietuviai užbaigė savo šių metų pasirodymus Pasaulinėje Parodoje. Paroda žiemės sezonui uždaroma spalio 18 d. Antroji dalis bus atidaryta ateinančių metų balandžio viduryje.

Pereito sekmadienio lietuvių programa ir rugpjūčio 23 d. surengtoji Lietuvių diena buvo du patys didieji lietuvių pasirodymai pirmojoje Parodos dalyje. Be šių, paskiri lietuvių meniniai vienetai dalyvavo bent kelis kartus mažesnėse programose per visą Parodos laiką.

Lietuvių programa New Yorko valstybės paviljone pradėta vainiko padėjimui prie kopylstulpio 2:30 val. p. p. Pati programa, kurią sudarė dainos, kanklių muzika ir tautiniai šokiai, prasidėjo 3 val. koncertą atlikusių dalyvių paradu.

Po JAV ir Lietuvos himnų ir invokacijos, kurią sukalbėjo kun. dr. St. Valiušaitis, programą atidarė prof. Jokūbas Stukas, Lietuvių Komiteto Pasaulinei parodai pirmininkas ir pakvietė žodį tarti Lietuvos gen. Konsulo pareigas einantį Vytautą Stašinską.

Po to vyko pats koncertas. Jungtinį chorą (dalyvavo net šeši New Yorko ir apylinkių

chorai) pasikeisdami dirigavo Mykolas Cibas, Mykolas Ljuberskis ir Antanas Visminas. Jiems akompanavo A. Mroziuskas. Su savo dainomis koncerte taip pat dalyvavo New Yorko Vyrų oktetas, akompanuojamas savo vadovo M rozinsko ir solistas Lūdas Stukas.

Sokius atliko Brooklyno Maironio vardo mokyklos mokiniai, Matulaitienės vadovaujama tautinių šokių ir Vyčių tautinių šokių grupės. Sokiams akompanavo Vytautas Strolia.

Teklės Dzikienės vadovaujamos kanklininkės pakankliavo.

Koncertas, kurio pasiklausyti buvo susirinkę gausiai

lietuvių ir svetimtaučių, baigtas himnais. Uždarymo žodį tarė prof. J. Stukas ir Wm. J. Drohan, parodos direktorius, kuris pareiškė, kad lietuvių programa buvusi viena gražiausių New Yorko valstybės paviljone.

Pirm. Stukas tada uždarė programą, pasidžiaugdamas gražiu paviljono pareigūno atsiliepimu ir primindamas dar, kad dabar lietuviai jau gali pasididžiuoti dviem dalykais: prie savo pasisekimo Singer Bowl stadijone, pridėdami ir šį pastarąjį pasirodymą. Singer Bowl pasirodymas, kaip Parodos vadovybė yra pareiškusi, ligšiol buvo pats gausiausias publikos atžvilgiu.

VILNIEČIAI - LIEGO KONKURSO LAUREATAI

Liege, Belgijoje, pasibaigė tarptautinis styginių kvartetų konkursas, trukęs daugiau kaip savaitę. Jame dalyvavo pajėgūs kolektyvai iš įvairių Europos šalių. Lietuvą atstovavo nusipelnęs Valstybinis styginis kvartetas, kuris iškovojo antrąją vietą.

Konkursas vyko labai įtemptai. Vertinimo komisiją sudarė žymus Belgijos, Bulgarijos, Italijos, JAV, Len-

kijos, Šveicarijos ir TSRS muzikos žinovai. Komisijai vadovavo Liego konservatorijos rektorius Vujemenas.

Pirmąją vietą iškovojo jaunas ir talentingas Vengrijos Bartoko vardo styginis kvartetas, o vilniečių kolektyvas laimėjo antrąją vietą.

Vilniečių kolektyvą sudaro Eugenijus Paulauskas, Kornelijus Kalinauskaitė, Jurgis Fledžinskas ir Romualdas Kulinauskas.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Darbo šventę atšventę, po vasaros atostogų, sąmoningieji Amerikos lietuviai vėl grįžkime prie savo dvasinės pareigos: išlaikyti Amerikoje kuolingiausiai lietuvių ir pavergtos tautos laisvės troškimo balsą. Vienas tinkamiausių ginklų čia yra spauda. Tegul nebūna nei vieno Amerikoje lietuvių, kuris vienu ar kitu būdu (prenumerata, aukomis, palikimais) neparemtų savo spaudos! Vienybiniškai, aišku, visomis priemonėmis rems Vienybę.

Senimas įvairiose sueigose dažnai paklausia: O kur gi mūsų jaunimas? Klausimą stato ir ukrainai (be abejo, ir visų kitų išėivių senimas). Jį laikraščio Svoboda bendradarbis Kuropas sakė, čia senas, senas klausimas, kuriam atsakymo dar nėra. Gal todėl, kad tikrovėje ne tą klausimą statome? Juk labai gerai visi žino, kur mūsų jaunimas. Sakė: "Mūsų jaunimas 'byčiuose', 'drive-in' teatruose, šokių salėse, sporto spektakliuose, arba namie žiūri televizijos, išėjęs kur su 'dates', o gal ramiai sėdi namie ir laikosi 'cool'".

Kam klausiame, jei iš tikrųjų žinome, kur jaunimas? Kuropas sprendžia — sąžinei nuraminti. Šitaip klausdamas, senimas, tarytum, nori sau įrodyti, kad, štai, jam jaunimas rūpi. Norint išmintingai atsakyti, reikia tačiau išmintingai ir klausti. Vietoje "Kur mūsų jaunimas?" klausime: 1) Ko iš jaunimo tikrųjų norime? 2) Turėdami mintyje gyvenimo sąlygas ir laiko dvasią, ko protingai iš jaunimo galime laukti? ir 3) Asmeniškai kuo galėtumėm kiekvienas mūsų jaunimui

Tęsiama 4 psl.

PASKUTINĖ LIETUVOS GEN. KONSULO JONO BUDRIO KELIONĖ

EDVARDAS ŠULAITIS

Jonas Budrys, vyriausias Klaipėdos sukilimo vadas ir Lietuvos generalinis konsulas New Yorke, atsigulė amžino poilsio Lietuvių Tautinėse Kapinėse, Justice miestyje šalia Chicagos.

Lietuvos žemės sauja, užberta buvusio jo pavaldinio, Lietuvos konsulo New Yorke Stašinsko, palydėjo J. Budrio palaikus šaltan kapan, visai prie pat dr. Vinco Kudirkos paminklo. Lietuvos trispalvė, gaubusi velionio karstą, ženklino, jog laidojamasis daug dirbo savo kraštui ir jo žmonėms.

BE RELIGINIŲ APEIGŲ IR KUNIGŲ

Rugsėjo 5 d. popietę į Lietuvių Tautinės Kapinės susirinkę apie 300 tautiečių atidavė paskutinę pagarbą asmeniui, kurio vardas pasiliks ilgam laikui Lietuvos atmintyje. Paskutinio atsisveikinimo valandėlė buvo trumpa ir kukli -- tebuvo tik viena kal-

ba, be religinių apeigų ir šautuvų šūvių. Palydėti susirinkusių tarpe nesimatė nė vieno kunigo ir katalikiškų organizacijų veikėjų.

Lietuvos gen. konsulas Chicagoje dr. Petras Daužvardis, atsistojęs tarpe Amerikos ir Lietuvos vėliavų, velionį palygino su dr. Vincu Kudirka, priskirdamas jam didelio valstybės vyro charakteristiką.

Kalbėtojas paminėjo, jog mirtis išskyrė iš šeimos brangų vyrą, o iš valstybės -- sumanų kovotoją. Dr. Daužvardis priminė, jog velionis reiškėsi lietuvių tarpe iki pat savo mirties. Prieš porą savaitių jam buvo pavesta ištekti taures iš Australijos grįžusiems lietuviams krepšinininkams New Yorke. Jis ten jas įteikė ir tarė žodį.

"Ilsėkis, Kolega, Lietuvių Tautinėse Kapinėse, kalbėkis su dr. Vincu Kudirka," -- akcentavo dr. Daužvardis, baigdamas savo kalbą.

Laidotuvių direktoriui Donald Petkui, Budrių šeimos vardu padėkojus laidotuvėse

dalyvavusiems, po kapinių rajoną nuskambėjo Lietuvos Himno garsai, o jo baigminiai žodžiai: "Vardan tos, Lietuvos, vienybė tezydi!", rodos, pasiliko ilgai aidėti apylinkės kalneliuose.

LIETUVOS VĒLIAVA KONSULO NAŠLEI

Karstą gaubusią Lietuvos vėliavą dr. Daužvardis įteikė velionio našlei Reginei Budrienei, kuri kartu su mirusiu savo vyrą ilgus metus dalinosi džiaugsmiais ir vargais. Prie kapo duobės stovėjo ir kiti velionio artimieji: jo sūnus, rašytojas Algis su žmona, jo duktė Numgaudienė ir eilė kitų.

Jau daugumą laidotuvių dalyvių buvo išsivaikščioje, kuomet keli kapinių darbininkai nuleido karstą į duobę. Čia tuojau išdygo naujas kapas, papuoštas apie trisdešimčia gėlių puokščių ir vainikų.

Vėliau velionio artimieji ir kviestieji svečiai (apie 50 žmonių) susirinko Reginos Budrienės brolio Antano Kašubos rezidencijoje po laidotuvių pietų. Čia, išsikalbėjęs su J. Budrio sūnumi -- Algiu Budriu -- Playboy kompanijos leidyklos vienu redaktoriu, paaiškėjo, jog velionio noras būti palaidotu Lietuvių Tautinėse kapinėse rastas testamente, parašytame jau prieš mažiausia 20 metų.

Prieš išlydint į kapines, trumpos atsisveikinimo apeigos buvo Marquette Funeral Home, rugsėjo 5 dienos ryte. Čia kalbėjo ir Juozas Bachunas, vasarviečių savininkas, paskutiniu laiku tapęs Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas. Giesmė velionį pagerbė sol. Stasys Baras.

Rašantis šias eilutes J. Budrii buvo sutikęs visai prieš pat jo mirtį -- Lietuvių Dienos išvakarėse, susipažinimo vakaro metu. Ten jis pasakė kalbą, įteikė krepšinininkams dovanas.

Su velioniu šių eilučių autoriui yra tekę bendrauti anksčiau, daugumoje laiškais. J. Budrys vis atsiųsdavo informaciją apie sūnaus Algio pasiekimus literatūros srityje ir jo išleistų knygų ar atspausdintų novelių kituose žurnaluose. Jis, kaip atrodė, savo sūnumi didžiavosi ir jam geriausio pasisekimo linkėjo.

Ir, kaip vėliau paaiškėjo, savo sūnumi velionis turėjo teisę didžiulotis, nes tas, gyvendamas ir dirbdamas vien tik kitataučių tarpe sugebėjo išlaikyti ne tik lietuvišką pavardę, bet ir vardą, o taip pat savo dvasioje mokėjo išlikti lietuviško nusiteikimo žmogumi.

Tradicinėje Pensylvanijos lietuvių dienoje kalbėjo senatorius Scott ir pareiškė, kad Amerika visomis taikingomis priemonėmis griežčiau keltų pavergtų tautų išlaisvinimą, kad padarytų jį tarptautinio dėmesio objektu.

ILSĖKIS RAMYBĖJE - Sūnus Algirdas (dešinėje) ir našlė Regina atsisveikina su generoliniu konsulu J. Budriu Chicagos Tautinėse kapinėse. Užpakalyje yra Kudirkos ažuolas, prie kurio parinklo palaidojo rugsėjo 5 d.

V. Zalatoriaus nuotrauka

Konsulas P. Daužvardis atsisveikina su Jonu Budriu.

V. Zalatoriaus nuotrauka

Antanas ir Anelė Vosyliai į Lietuvių Dieną atvyko net iš Los Angeles, Cal. Anelai, kuri neseniai atskridusi pas savo vyrą iš Vilniaus, Lietuvių Diena padarė didelio įspūdžio. Vosyliai Singer Bowl stadijone užsiprenuoravo Vienybę.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIŪNAI

Ivairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Tel. Virginia 3-3544

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

REPUBLIC LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* **STEPONAS GENIOTIS**, Lietuvių Tautinės Bažnyčios vyskupas ir Jonistų parapijos klebonas, staiga mirė rugpjūčio 16 d. ir buvo palaidotas rugpjūčio 20 d. Lietuvių Tautinėse Kapinėse. Buvo 74 m. amžiaus. Velionis Amerikon atvyko 17 m. jaunuolis. Čia tapo katalikų kunigu, buvo vienu Tautinės Katalikų Bažnyčios steigėjų. Jis vedė kovą su Romos katalikų vadovybe ir Popiežiumi, leido žurnaliuką "Voice" (Lietuvių ir anglų kalba), kur stipriai pasisakydavo prieš Romą. Buvo kuklus žmogus, geras lietuvis. Susirgus kun. St. Linkui (irgi taut. bažnyčios dvasininkui), laidotuvių religines apeigas atliko Lenkų taut. Bažnyčios kunigas. St. Geniočio laidotuvių reikalais rūpinosi Joana Šimaliūnaitė, Lietuvoje pasilikusios velionies sesers duktė.

* **DIAMANTĖ KARVELYTĖ**, prekybininko Jono Karvelio dukra, išvyko Europon ir žada aplankyti V. Vokietiją, Prancūziją, Italiją, Šveicariją bei kitus kraštus.

* **LIUCINA KAUFMANAITĖ** Loyolos universitete gavo medicinos daktaro laipsnį. Praktikos darbus išvyko atlikti vienon Detroito ligoninėn.

* **PETRAS PILKA**, gyvenantis Canberra mieste Australijoje, vieši pas savo seserį S. Kazlauskienę, 4518 So. Talman, Chicagoje.

* **PED. LITUANISTIKOS** Institute mokslas pradedamas rugsėjo 12 d. Instituto adresas: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois. Galima imti kursą ir neakivaizdinio būdu.

Pas Don Varno posto veteranus

* **AMERIKOS LEGIJONO** Don Varnas posto naujos valdybos įvesdinimo iškilmės įvyks rugsėjo 19 d. posto namuose, 6816 South Western Avenue. Komandieriaus pareigas perims Edward Aleksa, kuris pakeis Charles Petrila. Iškilmių vedėju bus teisėjas Alphonse F. Wells. Taip pat bus įvesdinta ir posto mote-

ry pagalbinio vieneto valdyba. Prezidentės vietą užims Anelė Počius. Pradžią 8 val. vak. Posto nariai ir svečiai kviečiami dalyvauti.

* **"TURKEY HOP"** pramoga, kurią rengia Don Varnas postas, šiemet bus lapkričio 21 d. posto patalpose. Bus muzika, vaišės, laimėjimai.

* **B. BABRAUSKAS** iš Cice-ro, mokytojas ir literatūros kritikas, po 14 m. darbo fabrike šį rudenį pradėjo dėstyti vokiečių ir rusų kalbas Chicagos "Crane" vidurinėje mokykloje. Pensylvanijos ir Illinois universitetai pripažino jam magistro laipsnį, remdamiesi Lietuvos universiteto užskaitomis. Mokytojo diplomą gavo iš Illinois valstybės.

RAGINA DIRBTI. - Dailininkas V. Jonynas skatino Lituaniškos instituto vakarienės dalyvius Chicagoje rugsėjo 12 d. įrodyti darbą savo profesijoje, kad nori būti lietuviu.

Vyt. Zalatoriaus nuotrauka

MOKSLININKAI VAKARIENIAVO. - Lituaniškos institutas rugsėjo 12 d. Chicagos Jaunimo centro rūmose surengė Lietuvos ankštuosius mokyklos baigusių vakarienę. Iš kairės: patikėtinų Tarybos pirmininkas A. Balūnas, vakaro šeimininkė A. Rūgūtė, Instituto direktorius J.

! Balys ir vystulpė V. Brizgė vakarienėje atstovavęs ir invokaciją sukalbėjęs tėvų maršjonų provincijolas kun. V. Rimšelis. Vyt. Zalatoriaus nuotrauka

TAI BUVO LIETUVOS KAPAS...

Neilgam (tik 22 metų) politinės nepriklausomybės saulutė įspėjoai Lietuvos respublikai, sukurtai po I Pas. karo, kurio 50 metų sukaktį istorikai ir spauda šiemet mini. Mūsų pažiūros apie šios respublikos susidarymą, galima sakyti, jau nusistovėjo tam tikra "išsienėjimo" vaga. Susidarė legendos, kurias mūsų kartos istorikai vargiai keis ar taisy, nes jos mums pasidarė be galo brangios ir niekas nenori jų kritikuoti. Prof. Senn, pavyzdžiui, susilaukė piktų skersakivių dėl priminimo kai kurių legendoms neprimtinų dalykų savo veikale "The Emergence of Modern Lithuania" (rimtos kritikos šiam darbu dar joks mūsų rimtas vyras neprasė).

Gal bus įdomi kito kitataučio istoriko pažiūra apie kai kurias nepriklausomos Lietuvos susidarymo sąlygas. Istorijos profesorius Oxfordo universitete Anglijoje C. A. Macartney pasižymėjo keliais istoriniais veikalais apie vengrus. Parašė ir 1962 m. išėjusią "Independent Eastern Europe", kur žvilgtelri į Pabaltijo kraštus. Veikalas vysto mintį, kad ne tik šie kraštai, bet visa Rytų Europa laisvės tarpsniu tesidžiaugė trumpai: nuo I Pas. karo pabaigos iki II-jo pradžios. Štandien ir Pabaltijo kraštai ir visa Rytų Europa juk nei politiniai laisva nei nepriklausoma!

Prof. Macartney savo veikalas pasakoja: Politiniu ir visuomeniniu požiūriu, estai, latviai ir lietuviai turėjo, taip sakant, viską pradėti nuo pradžių. Ne taip kaip suomiai. Ju tėvynės gana ilgą laiką buvo rusų valdininkų valdoma Rusijos administracinė dalis.

Bet ir prieš tai jų turėtos savivaldos įstatigos teteikdavo politinių ir visuomeninių privilegijų vadinamiems "baronams baltiečiams" Estijoje ir Latvijoje ir pagrindiniai sulenkintai bajorai Lietuvoje. Visas tris tautas sudarė veik išimtinai žemdirbiai valstiečiai. Intelligencijos buvo negausu, ir ta daugiausia susidėjo iš vietinių kunigų. Estijoje ir Latvijoje žemė priklausė vokiečiams, Lietuvoje lenkams. Pramonininkai ir pirkliai pirmuose dviejuose kraštuose buvo taip pat vokiečiai, o Lietuvoje — žydai. Tokiu būdu, pirmuoju visoms šioms tautoms vidaus reikalu buvo apkepūrėti politinę revoliuciją tautine ir visuomenine, kur pirmuoju svarbiausiu žingsniu būtų savų žemių atsiėmimas iš kitataučių savininkų.

Visi trys kraštai pagrindiniai buvo žemės ūkio (Lietuva 77%, Latvija 66%, Estija 60%). Todėl žemės reforma visiems sukūrė stiprų visuomeninį pagrindą, pakankamą ilgiems laikams. Estijai ir Latvijai, kur gyventojų tirtumas siekė 23 ir 29 kv. kilometrai, o prieauglis buvo po 0,4 ir 0,7 per metus, Lietuva tirtė daugiau apgyventa: po 46 kv. kilometrai, prieauglis gi po 1,1 kasmet. Todėl gyventojų perviršis kaimuose čia jau problema.

Tačiau žemės ūkis buvo priverstas ieškotis naujų rinkų. Ju turėjo susirasti ir prekyba bei pramonė, nes, vietines išaugdamos, jos išaugo išplisdamos vien Rusijos ribose. Estija ir Latvija (bet ne Lietuva) prieš karą kai kuriuose savo centruose išvystė gana žymią pramonę.

Tęsinas 8 pusl.

"Naujieniška" išmintis

Chicagos Naujienos, kurios dedasi viską žinančios ir dažnai mokančios savo draugus iš Laisvės, Vilnės ar Draugo laikraščių, kartais taip nusirašo, jog atrodo, kad jos nori nukonkuruoti Chicagos voldemarininkų laikraštuką.

Naujienų rugp. 27 d. numerio pirmame puslapyje patalpintas The New York Times aprašymas apie Lietuvos Dieną New Yorko pasaulinėje parodoje vertimas. Čia Singer Bowl (vieta, kur vyko lietuvių

programa) išversta kaip "dainų aikštė."

Jeigu kas nors iš Naujienų būtų dalyvavęs toje šventėje ar kuris nors jų redaktorius būtų pasiteiravęs parodoje apsilankusiųjų, būtų sužinoję visai kitokių dalykų.

Jie būtų patyrę, jog Singer Bowl yra Singerio kompanijos paviljono dalis, o Singerio kompanija su dainomis nieko bendro nebeturi. Singerio vardą žino kiekviena šeimininkė, kuri turi reikalo su siuvimu, nes tokiu vardu yra vadinamos labai populiaros

siuvimo mašinos.

Taip pat tokiu vardu yra žinomos ir rašomosios mašinėlės, dulkių siurbiai ir skaičiavimo prietaisai. Būtų verta apie tai sužinoti ir dr. Grigaičiui su jo štabu. Kitus mokyti yra geras mostas, bet ir patiems ką nors išmokti būtų ne pro šalį.

Tai būtų svarbiamu negu dr. Grigaičio pasiskelbimas Naujienų pirmame puslapyje apie dr. Grigaičio pakvietimą pas prezidentą Johnsoną į Baltąjį Namą.

Sa.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886

is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava; Editor: Salomeja Narkelionaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edvardas Šulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS
Atkelta iš 4 psl.

padėti pasiekti šių mūsų laukimų? Klausdami, kur mūsų jaunimas, mes, tarytum, visą pareigą būti lietuviais, ar ukrainais, ar kitokiais, užkrauname vien jaunimui, kai tuo tarpu tikrovėje atsakomybė ne jaunimo, bet senimo!

Lapkričio 24 d. suėis 100 metų mirties istoriko Šimano Daukanto, kurio Lietuvos Istorijos du tomu Vienybė turėjo garbės išleisti 1893 ir 1897 metais (I t. 489 psl., 3,000 egz.; II t. 531 psl., 3,000 egz.). Jei ne Vienybės to meto žmonės, prof. V. Biržiška sakė, šie Daukanto veikalai "gal ir visai nebūtų dienos šviesos išvydę." Be to, Vienybės tuometinis leidėjas Juozas Paukštys išleido (SLA lėšas apmokėjęs) Daukanto "Būdas Senovės Lietuvių Kalbėnų ir Žemaičių" (223 psl.), kur pridėta ir J. Adomaičio-Šerno puslapiai "Senovės Lietuvos Pinigai."

V. Biržiška pasakoja: "I-o tomo, iš prof. E. Volterio turėto Daukanto 1838 metų rankraščio "Historyje Żemaytiszka", dalį nurašė Antanas Vilkutaitis (gavęs iš Paukščio 25 rublius-\$13.50), kitą dalį jau Amerikoje vėliau nurašė Vienybės redaktorius J. Andziulaitis. II-ą tomą nurašė kun. A. Burba ir kitas Vienybės redaktorius, A. Milukas." Šiems nurašinėtojams, ypač kun. Burbai ir Milukui, vėliau prikišta Daukanto žemaitiškos kalbos "ištaisymas", kad ji būtų labiau suprantama to meto Amerikos lietuviams.

Milukiško taisymo pavyzdį galime patirti iš poeto Jurgelionio jam dr. Šilupo Laisvoje Mintyje prikišto "chamizmo", ištaisant vysk. Valančiaus kalbą, kai leido žemaičių Vyskupystės istoriją 1897 m. Shenandoah, Pa. Milukas Valančiaus žodžius: "spierej", "szarpej", "skubej", "wejkej" visur ištaisė į "greit". Žodį "parsidangina" ištaisė į "atvažiavo", o "plempė alų" į "traukė alų."

Būtų idomu patirti, jei kas turėtų gabumų parašyti, kiek Daukanto raštai skatino tautinį atbudimą Lietuvoje. Kiek liečia Amerikos lietuvius, jo Istorija (ypač I-as tomas) buvo greitai išpirkta ir godžiai skaitoma. Ji sutvirtino ne vieno Amerikos lietuvių tautinę dvasią bei ryžtą.

MUMS RAŠO

Dėl Vienybės reikalų

Didžiai gerb. p. Tysliavene, labai apgailėstauju, kad Vienybės bendradarbių suvažiavime negaliu dalyvauti. New Yorke buvau seniai, rodos, prieš porą metų. Jei būčiau kada, nepraleisčiau pro-

gos aplankyti Jur ir mielai pasidalyti įspūdžiais.

Jūsų laiško nuotaikos manęs neprišlėgė, bet verčia rimtai susirūpinti: ką aš galėčiau Jums patarti ir kuo būčiau naudingas!

Gražaus amžello svetingoje šalyje sušilaukęs ir iš kuklios pensijos besiversdamas, materialiai negaliu daug padėti. Lieka tik patarti.

Tešiama 9 psl.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

LIETUVOS ARCHEOLOGIJA
BE PROF. PUZINO

1961 metų pabaigoje Lietuvoje pasirodė stambus 564 psl. veikalas "Lietuvos archeologijos bruožai." P. Kulikausko, R. Kulikauskienės ir A. Tautavičiaus veikalas, istorijos instituto leidinys, dar XIX a. pradėti Lietuvos priešistorinių laikų tyrinėjimai ypač intensyviai tęsiami tarybinės santvarkos laikais. Iš surastos ir ištyrinėtos medžiagos jau paaiškėjo daug priešistorinių laikų gyvenimo faktų. Kas domisi Lietuvos praeitimi, neturėtų praelti nesuspajinęs su šiais "archeologijos bruožais."

Šiame svarbiame ir įdomiame veikalė, giliau ir neleskant, dviem atvejais nustebina mokslininkų priekaištingas elgesys.

Pirmas atvejis: Lietuvos priešistorinių laikų gyvenimo dėsningumas išvedamas iš Markso ir Engelsono teigimų. Marksas su Engelsonu nebuvo archeologai, nebuvo jie ir Lietuvos praeities tyrinėtojai. Ne praeities tyrinėjimai yra reikalingi Markso-Engelsono pateisinimui, bet Marksas-Engelsas privalo nuolankiai lūkuoti, kad tyrinėjimų duomenys paremtų jų teigimus ir įrodytų jų teorijų tikrumą. Būtų nuosekliau, jei marksistiniai mokslininkai ne tiek mokslus remtų marksizmu, bet pamėgintų mokslais remti marksizmą. Aš manau, kad anksčiau ar vėliau taip ir bus.

Šių laikų marksizmas daugiau panašus ne į mokslą, bet į religiją. Jis marksistų ideologijoje užima beveik tą pačią vietą, kaip tikinčiųjų ideologijoje tikėjimas. Tikėjimas irgi reikalingas mokslų paramos. Blogai su juo būna, kai jis siekia remti mokslus.

Antras atvejis: "archeologijos bruožų" autoriai vengia kai kurių archeologų vardų, nors yra tiek padorūs, kad tų vengiamų archeologų darbus savo veikalui sunaudojo. 22-33 psl. telpa "Lietuvos archeologinių paminklų tyrinėjimų apžvalga." Čia kalbama apie E. Tiškevičių, E. Volterį, F. Pokrovskį, W. Sukevičių, T. Daugirdą, L. Kšyvičikį, P. Tarasenką ir kt. Toliau primenama, kad "buržuazinė Lietuvos vyriausybė nebuvo suinteresuota vystyti archeologiją, tai ja rūpinosi tik privatūs asmenys." Šitaip nusispioję ant buržuazinės Lietuvos, tarybiniai autoriai per W. Holubovičių pereina prie tarybinų archeologų darbų, kurie yra pakankamai dideli.

Taigi man knieti pasakyti, kiek pagrindo turi splanudymasis ant nepriklausomos Lietuvos (jų terminu — "buržuazinės") valstybinių pastangų iširti tolimąją mūsų krašto praeitį. Pačiuose "archeologijos bruožuose" labai dažnai minima "Senovė" I ir IV tomas. Abu šie "Senovės" tomai tarybinų autorių veikale taip ir lieka lyg kokie miglose paskendę tamsūs kūnai. Moksliniam veikalė tai sukelti įtarimo. Kai veikalas gerai dokumentuotas, tai labai keistai atrodo, pvz., 388 psl. paminėjimas "vieno archeologo,

tyrinėjusio Pryšmančių kapinyną." Mokslinis interesas reikalautų pasakyti to archeologo pavardę arba prisipažinti, kad to archeologo pavardė nežinoma iš viso. Tuo tarpu to "vieno archeologo" pavardė yra neabejotinai žinoma ir tarybinėms autoriams, nes jo darbai yra paskelbti ir pavarde pasirašyti. Tas "vienas archeologas" yra nuo bolševikų į Vakarus pabėgęs gen. V. Nagevičius. Kad tarybiniai autoriai bijojo paminėti jo pavardę, tai nėra jokia archeologija, bet tik tam tikra tarybinės valdžios politinė maniera.

"Senovės" nepriklausomaj Lietuvoj buvo išleista 4 tomai ir juos leido ne "privatūs asmenys," bet Vytauto Didžiojo Universiteto humanitarinių mokslų fakultetas. Po tarybinų autorių terminu "Senovė IV t." slepiasi nemaža studija vardu "Naujausių proistorinių tyrinėjimų duomenys," parašyta prof. J. Puzino, kurio pavardės tarybininkai irgi negali išstarti, nes jis yra plačiai žinomas pabėgėlis Vakaruose.

Tas prof. J. Puzinas žinomas ne tiek kaip "privatus asmuo," bet kaip Vytauto Didžiojo universiteto humanitarinių mokslų fakulteto archeologijos katedros vedėjas, nemažo skaičiaus darbų autorius.

Vis tik reikia išsivijos kultūrinių ryšių su Lietuva. Šie ryšiai išsivijai yra gyvybės ar mirties klausimas. Visos tautos daug dėmesio skiria savo išsivijai. Toks dėmesys ypač reikšmingas nedidelei lietuvių tautai. Kultūrinių ryšių priešai yra lietuvių tautos priešai, vis tiek ar jie reiškiiasi Vakaruose ar Rytuose. Tik kalbant apie tų ryšių pobūdį, nereikia paminėti kultūrinių ryšių su kokios nors partinės politikos išrovimais.

KNYGŲ LEIDIMAS
PRENUMERATŲ PAGALBA

Išsivijos lietuvių visuomenė nėra didelė, bet lietuvišką knygą naudojanti visuomenė dar bent keleris kartus mažesnė. Dėl to išsivijoje knygos srityje nuveikti darbai yra labai dideli. Taip klostosi, kad neretai autorius ne tik honoraro negauna, bet dar pats primoka. O leidėjas kartais neturi pakankamo kapitalo didesnei knygai išleisti.

Paprastai knygos leidimo išlaidos pradedamos su spaustuvių pradėtu raidžių rinkimo darbu. Kas savaitė kaupiasi metalo dėžės, apmokami raidžių rinkėjai. Pats spausdinimas ir knygos išėjimas pareikalauja stambių, bet trumpalaikių išlaidų, nes įrista knyga jau eina apyvarton, idėtieji pinigai pradeda grįžti (su pastaba: jei platintojai teikią skubiau atsiskaityti). Nors kiek visuomenėje pasisekimo turinti knyga per kelis mėnesius kartais didžiumą išlaidų padengia. Mažesnioji išlaidų dalis pasilieka nepadengta, grįžta tik per ilgesnį laiką, o dažnai ir visai negrįžta.

Tešiama 5 psl.

KNYGŲ LENTYNA IESKO MECENATO

Ketinimas 1964 m. Knygų Lentyną išleisti spaustuvių nepasisekė. Nežiūrint to, Lietuvos Bibliografinė Tarnyba nenuleido rankų, tęsia mokslinį darbą ir turi paruošusi išleisti ketletą Kn. Lentynos numeriu.

Liet. Bibliogr. Tarnybos vedėjas A. Ružancovas rašo: "Nepavyko mums šiemet su mūsų biuleteniu, Neatsirado mecenato, o įstaiga, kuri norėjo leisti KL spaustuvių, surado vos ketvirtą dalį reikalingos leidimui sumos, tai ir nerizikavo. Leidžiame tik 10 egz. KL, spausdintos mašinėle... Aprūpiname liet. mokslo įstaigas ir talkininkus... Kitataučių mokslo įstaigoms nesijučiamė... Šiemet KL išleista jau 2 numeriai... Jei Jums pavyktų surasti mecenatą, parašykite mums, bematant išleistume Nr. 1 ir 2 (30 ir 28 psl.)."

Kilo mintis (žiūrėk Naujienas rugp. 27 d. Draugų rugp.

28 d. ir Dirvą rugp. 28 d.) surasti Kn. Lentynai kolektyvų mecenatą -- prašyti visas laisvojo pasaulio lietuviškas leidyklas sutikti atspausdinti savo spaustuvių iš eilės po vieną Kn. Lent. numerį.

Knygų Lentynos parašoma į metus 4 numeriai, apimties 28 -- 30 psl., didžio 8 1/2" x 11", tiražu 450 egz. (objekto vertė apie 200,-- dol.). Išleis, kad kiekvienai leidyklai, žiūrint jos pajėgumą, tektų apsimti išleisti po vieną KL numerį kas antri ar treči metai.

Praneškite, ar Jūs sutiktumėte išleisti kartą į metus, į dvejus, ar trejus metus vieną tokią knygą. Principinį Jūsų sutikimą rašykite adresu: A. Vadopalas, 1647 S. California Ave., Chicago 8, Illinois, 60608, USA.

Numatoma prašyti Chicago lietuviškas leidyklas iš-

rinkti Darbo Komitetą sumanymui įvykdyti. Į Darbo Komit. numatoma pakviesti Lietuvos Bibliogr. Tarnybos atstovą.

Numatoma prašyti kitų vietovių, ne Chicagos, lietuviškas leidyklas įgalioti čikagiškes firmas veikti jų vardu pasitarimuose.

Kvietimai prisidėti prie KL išleidimo yra pasiųsti. Jūs gauna šie: Darbininkas -- Tėvai Pranciškoniai, Draugas, Karvelis, Keleivis, Lietuvių Dienos -- Skirius, Lietuvių Enciklopedija -- Kapočius, Londono Nida, Nepriklausoma Lietuva -- Kerdelis, Morkūnas, Naujienos, Putnamo Seselės, Salezječių Institutas, Sandara, Sūduva -- Sulaičiai, Terra -- Civinskas, Tėvynė -- SLA, Tėviškės Žiburiai, Toronto Time Press, Vienybė, Vijeikis, Viltis. Reiškiu pagarbą, Jūsų

A. Vadopalas
1647 S. California Ave.
Chicago 8, Illinois
60608

Cassie Genevičienė, kuri tiek daug rūpinosi, kad Lietuvių Dienos programa rugp. 23 d. būtų išreklamuota amerikiečių spaudoje, kalbasi su Rūta Lee-Kilmonyte. Dešinėje - Jokūbas Stukas ir P. Wytenus. Cassie Genevičienė Rūtai prisega Lietuvių Dienos ženklelį, kuris ir dabar perduodamas, tos dienos nuostoliams padengti. Lietuvių Parodos Komitetas, be to, platina programą. Ši sekmadienį, rugp. 20 d. Lietuvių programa vyks New Yorko paviljone, Pasaulinėje parodoje. Pradžia 2 val. p. p.

KAI PLANUOTOJAI PASIKLYSTA...

Vilniaus Tiesoje pasakoja: Alytaus rajone, Dainavos kolchozas pirko du Volga automobilius. Kadangi pirkimui reikalo nebuvo, žmonės kalba, pirmuoju pirmininkas važinėjęs į posėdžius, kitu — žmona į turgų. Panevėžio rajone sovchozas įsigijo karvėms melžti prietaisus, bet neturi nei melžėjų nei karvių, nes augina vien kiaules, Utenos rajone Nemeikščių kolchozas nusipirko už 850 rb. minkštų kėdžių kultūros namų salei, bet dar neturi pasistatęs kultūros namų.

Būvęs Lietuvos diplomatas dr. P. Mačiulis pasakoja: Prieš dešimtį metų Anglija pripažino Pabaltijį Sovietijai de facto, ir dalį Lietuvos Banko aukso fondo išmokėjo bolševikams. (Kiek to fondo buvo ir kiek išmokėjo?) Į tą patį su Lietuvos aukso padarė ir Švedija. Šį pavasarį, atrodo, ir Danija "Pabaltijį pardavė", gaudama iš Maskvos skolos likutį už danų kadaise Lietuvoje statytą Telšių-Klaipėdos geležinkelį. Dr. Mačiulis sprendžia: "Yra principinis dalykas nepripažinti bolševikų smurto Lietuvoje. Šito nepripažinimo netekę, visko neteksime!" Klausimas: Ar neteksime ir tautos tylaus pasipriešinimo okupacijai?

Lietuvių, atkreipė kitataučių dėmesį, ypač spaudos atstovų, kurie išgarsino mūsų laisvės kovą. Tai buvo vienas mūsų didžiųjų pasireiškimų tarptautine plotme."

Viename paskutinių pranešimų ELTA skelbia: "Visai neįmanoma, kad leistų iš Lietuvos kam išvykti į kapitalistinius kraštus". Čia pat Elta skelbia jau dešimtą "pasikalbėjimą" su "iš Lietuvos atvykusiais". Neįmanoma komisariatyčiomis iš Lietuvos į Vokietijos Reutlingą žmonų — pasikalbėti su ELTA?

Vokietijoje amerikiečių užlaikomo Sovietijai tirti instituto vedėjas ukrainas prof. Melnyk ištyrė, kad 1959-1961 metais Maskva iš Ukrainos išrinko 5 bilijonus rublių mokesčių, bet sugrąžino kraštui tik bilijoną. Pasilaukė 78 nuošimčius — apie 4 bilijonus dolerių. Amerikos pinigais. Tai patiriama... iš Kijevo ukrainų kalba išėjusio veikalo, kurį parašė 6 redaktorai ir 21 bendradarbis, svarstydami, ką Ukraina davė komunizmui statyti. Sakoma, Ukraina dabar kasmet pagamina apie 30 bilijonų rublių vertės įvairių gaminių ir paslaugų. Maskva, reiškia, pasiima po 13-ąją to turto nuošimtį. Kažin, kokią pasiima iš Pabaltijio?...

Iš pirmosios Amerikos Lietuvių "sostinės" — Shenandoah, Pa. — aukų Šiluvos kopyltėlei Washingtono jau suplaukė \$15,000 (čia veikia kun. Karalius). Seka Baltimore su \$12,000 — ten darbuojasi kun. Mendelis.

J. Vaičiūnas Drauge siūlo Bendruomenei sudaryti centrinę komisiją "atsiliepti į amerikiečių spaudoje pasirodantį netikslių apie Lietuvą ar Lietuvius dalykus." Galia, kad J. V. neskaitytų mūsų spaudos — būtų paty-

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 psl.

Nepasiturinčios mūsų knygų leidyklos stambioms leidiniams paprastai naudoja prenumeratos rinkimą. Būsimasis knygos skaitytojas iš anksto siunčia pinigus. Tokių skaitytojų atsiranda didesnis skaičius, leidėjas jų sudėtu kapitalu apmoka bent pačias išlaidų viršūnes. Prenumeravimo paprotys labai plačiai vartojamas ir didelių, finansškai pajėgių nelietuvių leidyklų, nes prenumeratos gavimo faktas leidėjui reiškia ne vien pinigų gavimą, bet ir užtikrinimą, kad prenumeratorius naują knygą pirks. Todėl kai kada iš prenumeratorių leidėjas teprašo pasižadėjimo knygą pirkti, atsiskaityti knygą jau gavus.

Mūsų išieiviskose sąlygose retai kam pavyksta knygą išleisti iš anksto numatytu laiku. Dažniausiai atsiranda sunkumų, ir knygos išleidimas nusitęsia ne tik mėnesiais, bet ir metais. Prenumeratoriai paprastai leidėjų sunkumus supranta ir kantriai laukia.

O dabar noriu priminti mūsų lietuviškojo knygų leidimo papirus (kitais — užperėtus klausiniais). Tūlas žmogus skelbia išleistas išsamias knygas genocido tema. Surenka prenumeratorių, o knygą leisti pamiršta. Kitas tūlas žmogus rinko prenumeratorių knygai apie Lietuvos teatrą. Prenumeratorių susirinko, knygos nebuvo. Dar vienas tūlas žmogus rinko prenumeratorius ir įstrigo beleisdamas Amerikos lietuvių veiklos albumą. Tėvynės mylėtojų draugija raivosi, neištesėjusi Br. Kvickio Lietuvos žemės aprašymų.

Kartais leidykla patenka į juokingą padėtį. Pvz., vieno Lietuvos prezidento monografiją rūpestingai paruošia, gerai atspausdina ir ant galo laiką gailėta leidėjas su autorium nesusitardami... dėl prakalbos teksto. Prenumeratorių laukia, leidėjas savo pažadus stengiasi ištesėti.

Dažnai jau taip atsitinka, kad naujam leidiniui prenumeratos paprašytas skaitytojas primena savo jau seniai užsiprenumeruotus ir gal nei nemanomus išleisti leidinius. Trumpai tariant, neištesėjimas pakerta visuomenės pasitikėjimą. Neištesėję leidėjai pakenkia naujlems užsimojimųms išleisti gerų knygų prenumeratos keliu.

Gal šie lietuviškos knygos kenkėjai malonėtų pasiaiškinti?

LENKIAME GALVAS

Numirė gener. konsulas J. Budrys. Jei per savo ilgą gyvenimą jis būtų nieko kito ir neatlikęs, tik būtų Klaipėdos sukilime savo pareigas taip puikiai atlikęs, kaip jis jas atliko, — jau vien dėl to lietuviai turėtų jo šviesaus vardo niekad nepamiršti.

Jis mirė — rodo mirė dalis nepriklausomos Lietuvos. Lietuva turi gyventi, ji kelsis. Telleka gyvas nors J. Budrio šviesus atminimas.

Lenkiame galvas.

"NEMUNO KRAŠTAS"

I.

Vakarų Vokietijoje pasirodė naujas lietuviškas "literatūrinis-meninis, informacinis ir iliustruotas žurnalas NEMUNO KRAŠTAS," eine litauische Informierende, kulturelle und literarische Zeitschrift. Pirmasis numeris turi patogaus formato 36 puslapius. Žada eiti vieną sykį kas du mėnesiai. Leidėjas — Zimmermann-Verlag. Nėra nei vieno redaktoriaus, nei bendradarbių. Galėtumėm pasakyti: prirašo ir redaguoja "kažkas." Už šešis dolerius galima metams užsiprenumeruoti, bet leidėjo adresas — Postfach.

Žurnalo pradžioje į Gerbiamą tautietį ir Liebe Landsleute kreipiasi leidėjas su redaktoriais. Žurnalo tikslas, sako, bus tas: "informuoti mūsų išieivius apie gyvenimą emigracijoje ir nušviesti svarbesnius įvykius Tėvynėje." Tikslas nėra pakankamai aiškus, nes įvykius nušviesti galima įvairiai, žiūrint kokius stiklus savo lempos pavartoja nušvietėjai. Žurnalo medžiaga rodo, kad NEMUNO KRAŠTO stiklai gaminti tam pačiam fabrike, kur gamino stiklus Tėvynės balsui ir gen. Michailovo leidiniams. Tik, lyginant su anais, NEMUNO KRAŠTO stiklai labai puikiai apšifuoti. NEMUNO KRAŠTO medžiaga, palyginti, labai gerai parinkta. Žurnalas patrauklus. Nors jis terodo vien teigiamąsias Lietuvos gyvenimo puses, nesiekia pilno ir objektyvaus vaizdo, nors, atrodo, su juo teks mums nuolat vaišintis karštu turkiškųjų pipirų padažu, vis tiek jo pasirodymą verta sveikinti ir linkėti jam tiesaus ilgo kelio.

II.

NEMUNO KRAŠTAS įsivedė skyrių "iš dešinės ir iš kairės," tikėdamasis Girkaklio šauksmo: "Gelbėkit, plagiatoriai! Pavogė iš manęs skyrelio pavadinimą..." Turiu paaiškinti, kad kolegų viltys nepasiteisins, nešauksiu. Tokį pavadinimą gal jau ir anksčiau kas vartojo. Jokia čia nuosavybė, joks sąmojus. Dar daugiau — sutinku, kad NEMUNO KRAŠTAS ir kairę ir dešinę nuolat pakalinėtų mano stilijuje net ir mano medžiaga naudodamasis.

Iš mano pusės šaukti "Gelbėkit, plagiatoriai!" būtų negudru, jei ir šaukčiau. Kreipčiaus į kitokių užsiėmimų publiką, ne į plagiatorius.

Kongresmonas Peter W. Rodino, demokratas iš New Jersey, lankosi Jokūbo Stuko piknike, rugsėjo 13 d.

V. Tysliavienės nuotrauka

VIENYBĖS VAIDMUO LIETUVIŠKAME ŽURNALIZME

(Vytauto Zalatoriaus pasakaita, skaityta per vienybėčių suvažiavimą Brooklyne rugpjūčio 22 d.)

Jeigu prieš tave paskleis-
tų visus šmeižtus, kuriuos
tik žmonių pikti liežuviai gali
sugalvoti, ar jie tau pakenk-
tų, jeigu tu į juos nekreip-
tum dėmesio? Ar galėtum
tau bent vieną plaukėlį iš
galvos išrauti?

Sv. Lukas, XXI

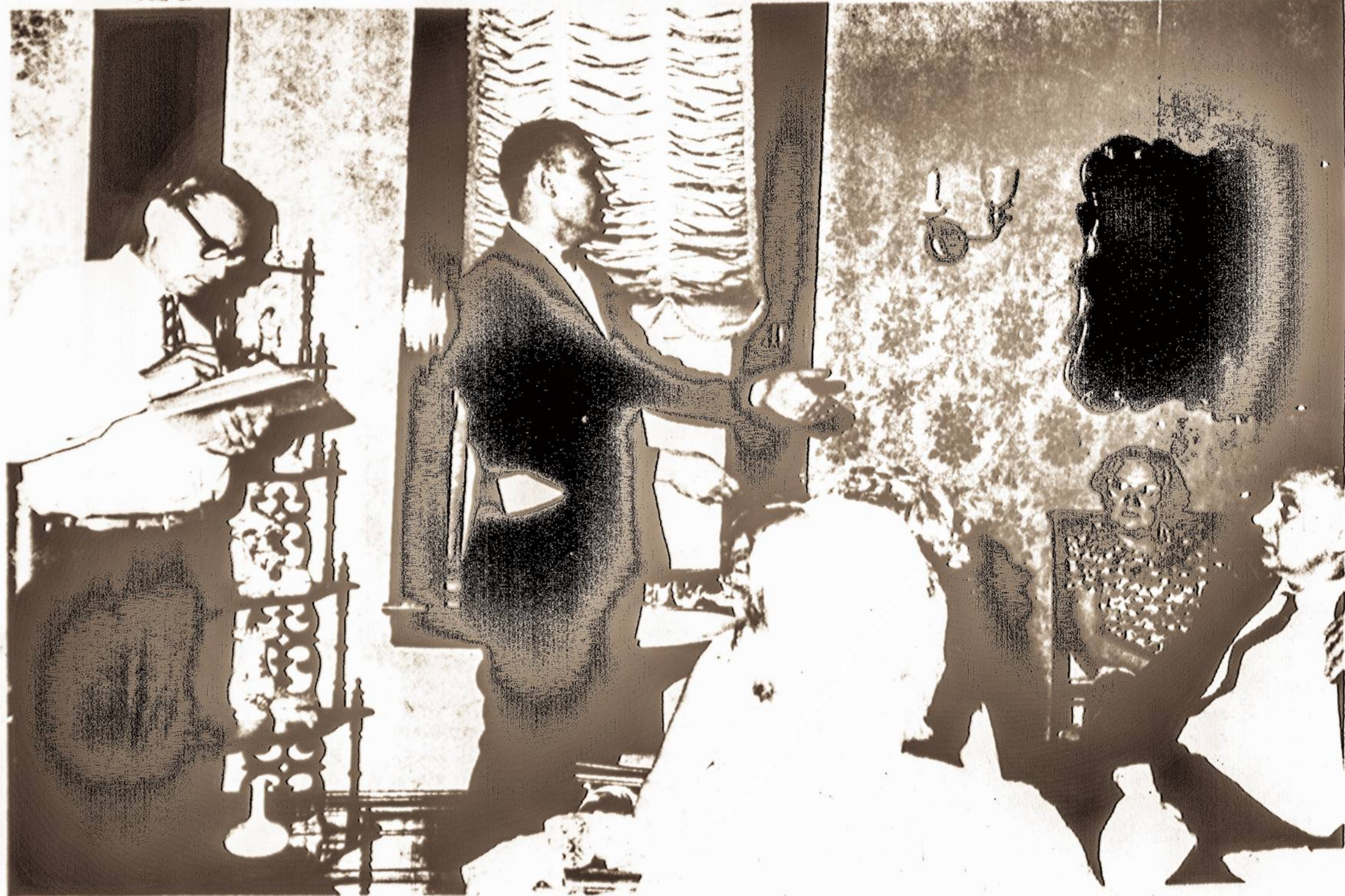
Kalbant apie Vienybę ir
lietuvišką žurnalizmą, ver-
tėtų trumpai pakartoti, kas
žurnalizmas iš viso yra.
Žurnalizmas yra aktualių ži-
nių rinkimas ir jų skleidimas
per laikraščius, radiją, tele-
viziją. Šis apibrėžimas yra
gana platus. Visiems mums
aišku, kad žurnalizmo yra
visokio: geltono, raudono,
lietuviško, amerikietiško ir
t. t. Mus čia daugiausia do-
mina lietuviškasis žurnaliz-
mas, o ypač Vienybės
vieta jame.

Gal būdingiausias lietuviš-
ko žurnalizmo bruožas,
ypač lyginant jį su didmies-
čių amerikietiškoju žurna-
lizmu, yra jo mėgėjiškumas.
Didesnieji Amerikos laik-
raščiai turi didžiulį nuolati-
nių ir apmokamų bendradar-
bių štabą. Tie žmonės yra su
išgu patyrimu ir dirba ko-
loje nors siauroje žurnaliz-
mo srityje. Pvz., kai kurie iš
jų nieko kito nedaro, kaip
perduoda žinias iš vietinio
teismo salės, kiti nieko kito
neveikia, o tik perrašo to-
kias žinutes, kurios redakc-
iją dažniausiai pasiekia tele-
fonu. Dar kitų vienintelis už-
siėmimas yra rašyti antraš-
tes prisiųstiems straips-
niams.

ŽURNALIZMAS PENKTA KOJA

Lietuviškų laikraščių bend-
radarbiai yra visai kitokie.
Jie žurnalizmui paskiria tik
keletą valandų į savaitę, ge-
riausiu atveju. Jiems niekas
už jų straipsnius nemoka ar
moka tik nominalinį atlygin-
imą. Jie laikraščio darbo
gerai nepažįsta ir yra pa-
prastai šiaip jau geriau žino-
mi ir darbštūs asmenys
mūsų visuomenėje, kurie
mano, kad jie ir žurnalizmui
savo trigrasį turi atiduoti.

Kitas ryškus lietuviškojo
žurnalizmo bruožas yra laik-
raščių sroviškumas. Lietu-
viui laikraštis yra tik prie-
monė jo mėgiamos ideolo-

Vienybės bendradarbių suvažiavime kalba Vytautas Zalatorius iš Chicago.

gijos skleidimui. Mes turime
socialistiškų laikraščių, tu-
rime katalikiškų, laikraščius
leidžia "voldemarininkai" ir
tautininkai, žinoma, kiekvie-
na ši grupė į pasaulį žiūri
per savo akinius ir ne tik ji
mato savotiškai iškreiptą,
bet tokį vaizduoja ir savo
skaitytojams. Šita faktą pri-
pažino ir II-jo Kultūros kon-
greso spaudos sekcija, kur
1962 m. buvo priimta šitokia
rezoliucija:

Kongresas pastebi, kad
mūsų spauda ne visada būna
lygiai objektyvi, aprašydama
svarbesnius lietuvių gyven-
imo įvykius, atskirus asme-
nis bei jų pasireiškimus, kū-
rybą; savosios krypties ir jai
artimi žmonės dažnai per
daug iškeliama, kitų gi kryp-
čių veikėjų darbai sumažina-
mi ar visiškai nepastebimi.

Lietuviškos redakcijos yra
pasišovusios ne tiek infor-
muoti savo skaitytojus, kiek
juos formuoti, pakreipti į
savo pusę, laimėti savo gru-
pei naujų narių ar sustiprinti
jau priklausančių grupių na-
rių lojalumą.

STRAIPSNIAI GIMSTA ATSITIKTINAI

Laikraščiniam darbu pa-
prastai užverbuojami tos pa-
čios ideologijos išpažinėjai,
kurie mano, kad jie savo
draugams turi ką pasakyti.
Tokių bendradarbių rašymą
dažnai nulemia koks asme-
niškas išgyvenimas; kokios
gausesnės išgyvenės, į kur-
rias turėjo garbės būti pa-
kvieštas "korespondentas,"
kokio klubo susirinkimas,
kurio nariu ir toks žurnalis-
tas yra, ar šiaip jau koks
tokio raštininko pomėgis.

Visi tokie straipsniai
gimsta atsitiktinai, Reporte-
rio "išgyvenimai" ir jų at-
vaizdavimas yra labai sub-
jektyvūs. Jisai draugo, pas
kurį gėrė, nepieks, organiza-
cijos, kurios nariu pats yra,
neprašys objektyviai ir savo
pamėgtos srities nematys
realioje perspektyvoje.

Subjektyvaus ideologinio
žurnalizmo išdava yra taip
pat ir laikraščiuose pasi-
reiškiantis nuomonių kraštu-
tinumas. Juk reikia kaip nors
savo partiją išskirti iš kitų,

nes kitaip ir laikraštis ir ko-
respondentas neturės savo
darbu pateisinimo. Aprašy-
muose naudojami aštrūs žo-
džiai, nes tarp kitų rašymo
priežasčių yra ir sąskaitų
suvedimas su asmeniškais ir
"partijos" priešais, kurių
reporteris po linksmo šešta-
dieno vakaro jau nebeskiria.
O juk žinia, kad dauguma
mūsų straipsnių laikraščiams
parašomi sekmadienį.

Kiekviena ideologija iš
aukšto žiūri į kitas. Nenuo-
stabu tad, kad lietuviškuose
laikraščiuose toks ryškus pa-
triarchališkumas. "Gryna
tiesa" randama tik tame iš-
rinktajame savajame laik-
raštyje. Visi kiti "meluoja."
Žinoma, kiekvienas turis tie-
sos monopolį, jaučia norą ir
pareigą kitus pamokyti. Ir
taip mūsų laikraščiuose pil-
na didaktinių straipsnių, pra-
sidedančių nuo to, kaip lietu-
vė motina turi savo vaikus
auginti ir besibaigiančių tuo,
kaip Amerikos prezidentas
turi pasaulį tvarkyti.

PAMĖGDŽIOJA RAŠYTOJUS

Kita lietuviškų laikraščių
yda, susijusi su jų mėgėjiš-
kumu, yra literatūrinis rašy-
mo stilius. Kai norima pasa-
kyti, kad praėitą savaitę ten
ir ten tas ir tas tą ir tą pa-
darė, tai pradeda nuo Ado-
mo ir levos. Tokiu būdu uži-
mama daug vietos, o pasako-
ma labai maža. Jeigu mūsų
literatai skysti, kaip aš iš
ne vieno literatūros kritiko
girdėjau, tai gerų reporterių
mes beveik visai neturim.

Vienu požlūriu Amerikos
lietuvių emigrantinė spauda
smarkiai išsiskiria nuo bet
kada buvusios ar kitur išel-
nančios lietuviškos spaudos,
būtent, nepakankamu dėmesio
rodymu savo gimtajam kraš-
tui ir tautos kamienui. Mes
anksčiau sakėm, kad žur-
nalizmas yra aktualių žinių
rinkimas ir platinimas. Okas
gi lietuviui gali būti aktualių
kaip žinios iš Lietuvos ir apie
Lietuvą?

O betgi lietuviško laikraš-
čio skaitytojas Amerikoje
buvo ir yra apie Lietuvą blogiau
informuotas negu gero
amerikietiško laikraščio se-

kėjas. Tie amerikietiški laik-
raščiai, giminių laiška, ap-
silankusiųjų Lietuvoje pasa-
kojimai ir atvažiavusiųjų iš
Lietuvos liudijimai aiškiai
atidengė tą informacijos
spragą, kuri atsirado pas
mus per 20 su virš metų, pa-
bėgus iš Lietuvos ir skaitant
savąją spaudą.

Ne veltui anksčiau minėto
Kultūros kongreso spaudos
sekcijos dalyviai savo rezol-
liucijoje konstatavo:

Informacija apie pavergty-
jų brolių, sesių gyvenimą,
darbą, dvasią ir kovas yra
vienas iš pagrindinių spaudos
uždavinių. Pagrindiniai šalti-
niai čia turėtų būti informa-
cijos, gautos betarpiškai iš
pačios Lietuvos bei jos žmo-
nių ...

REDAKCIJOS MAŽA TEPASIMOKO

Deja, tos rezoliucijos auto-
riai nebuvo laikraščių leidė-
jai, todėl ji kaip vanduo nu-
varvėjo, nepalikdama pėdsako
lietuviškose redakcijose.
Apie Lietuvą ir toliau buvo
spausdinami gandai ir atsi-
minimai.

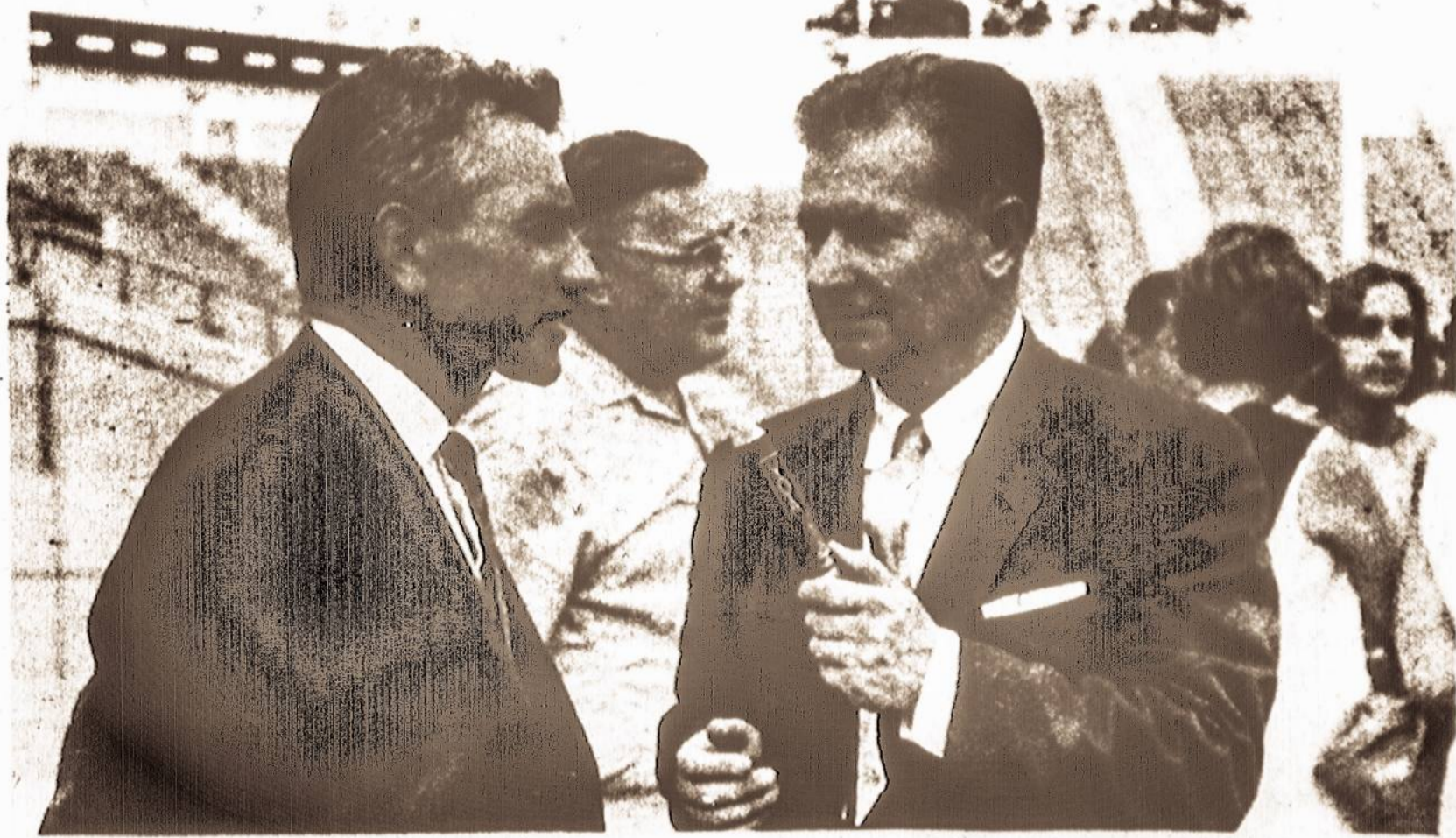
O tačiau atsirado Ameri-
koje vienas laikraštis, ku-
riam parūpo Lietuvos gyve-
nimo tikrovę realiau pavaiz-
duoti. Tas laikraštis pirmas
ir gal vienintelis paskelbė
Lietuvoje apsilankiusio
ALTo veikėjo A. Varno įspū-
džius jau 1961 m. Anuometi-
nis laikraščio leidėjas J. Tys-
liava po to ir pats laukė vi-
zos Tėvynę aplankyti, kai
mirtis netikėtai jį pakirto.
Tokią kelionę vėliau atliko
dabartinė Vienybės redak-
torė, o vėliau ir leidėja. Mes
tų kelionių įspūdžius visi
skaitėme ar tai speciallame
Vienybės leidinyje, ar tai
eilėje straipsnių, matėme
filmuose ir girdėjome pasa-
kojimuose.

Viena mums visiems įstri-
go į sąmonę — tie straips-
niai ir pasakojimai atitiko
jau daug anksčiau vakariečių
žurnalistų paskelbtus faktus
apie gyvenimą už "Geležinės
uždangos" po Stalino mir-
ties. Jie patvirtino, ką mūsų
giminės ir pažįstami buvo

Tęsiama 7 psl.

Dail. Natalija Jasiukynaitė savo kūrinių parodoje su Leona Patterson, tik ką įsigijusia vieną
jos paveikslų (medį, matoma viršuje). Dailininkės kūrinių paroda Pen ir Brush galerijoje, 16 E.
10th Street, New Yorke vyks iki rugsėjo pabaigos. S. Narkėlūnaitės nuotrauka

Voice of America atstovas Pov. Jabanauskas Singer Bowl stadijone išnaudoja progas. Nuotraukoje jis daro pasikalbėjimą su iš Argentinos atvykusiu Pijum Gudelevičium, tenai leidžiamo marijonų laikraščio Laikas administratorium. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

VIENYBĖS BENDRADARBIŲ SUVAŽIAVIMO REZOLIUCIJA

VIENYBĖS BENDRADARBIŲ SUVAŽIAVIME RUGP. 22 D. buvo priimta sekančio turinio rezoliucija:

1. Vienybės bendradarbių suvažiavimas Brooklyne, N. Y. pareiškia, kad Vienybė, kaip ir visa kita nekomunistinė visuomenė trokšta nepriklausomybės lietuvių tautai jos etnografinėse ribose.

2. Lietuvių bei išlaikyti kviečiami visi tautiečiai į darnią šeimą, negailint tam darbo, laiko ir lėšų.

3. Vienybė niekuomet nebendradarbiaus ir niekuomet nebendradarbiaus su Lietuvos priešais, kokių vardu jie nepasireikštų - okupanto, kolaboranto ar eilinio tautos išdaviko, bet visuomet tiesė ir ties pagalbos ranką kiekvienam kovojančiui, vargstančiui, dirbančiam ar kitose sąlygose gyvenančiui broliui lietuviui, tiek Lietuvoje, tiek tremtyje, tiek kiekviename pasaulio krašte.

4. Objektivi skaitytojo informacija yra pagrindinis laikraščio tikslas. Vienybė rūpinsis tokią informaciją teikti savo skaitytojams apie lietuvių veiklą laisvajame pasaulyje ir pavergtoje tėvynėje.

Vienybės vaidmuo...

Atkelta iš 6 psl.

rašę iš Lietuvos ir parėmę iš ten atvykusiųjų liudijimus. Visa tai betgi smarkiai nesiderino su kitų lietuvių laikraščių vaizdu, sukurtu apie Lietuvą.

Vienybės bendradarbių straipsniai apie Lietuvą, o ir apie išėivių gyvenimą yra modernaus žurnalizmo pavyzdys. Straipsnių autoriai nerašo, kaip Lietuvoje turėtų būti arba kaip ten buvo prieš 24 metus. Tai istorijos vadovėlių ir politinių partijų programų medžiaga. Nel

Vienybės bendradarbiai, kaip filmų ir magnetofono aparatai stengiasi užfiksuoti, ką jie matė ir girdi apie šlandienę Lietuvą. Jiems tas užfiksavimas pavyksta lengvu žurnalistiniu stiliumi. Ir jeigu jų objektyvios pastabos skiriasi nuo kitų, kurių autoriai tik atsiminimus rašo, Lietuvoje jau keliasdešimt metų nebuvo, tai ar dėl to Vienybė kalta?

GYVENAMA PRAEITIMI

Mes, pabėgę nuo komunistinio slautėjimo Stalino laikais, pasilaukėm savo atmintyje paskutinius bolševikų darbus: 1941 m. birželio tremimus, Rėnių ir Panevėžio kankinius, ištuštėjusias krautaves, apskurusius kolchozėninkus su vatinkomis.... Tie vaizdai giliai įstrigo mums į galvą. Ir nežiūrint to, kad mes nuo tų išgyvenimų nutolom tūkstančiais mylių ir dešimtimis metų, mes juos vienas kitam tebeprasakojam lyg ir šlandien Lietuvą ta pačią krizę tebepergyventų.

Ar neatėjo laikas tuos mūsų senus ir baisius išgyvenimus palyginti su dabartiniu gyvenimu Lietuvoje ir pasistatyti juos į tinkamą perspektyvą? Pasaulis ne sekundės neatovė vietoje. Viskas visur kinta. Argi galime mes būti tokie naivūs ir tikėti pačių komunistų pasakais, kad jų sistema yra viena, nedaloma, amžina? Ypač, ar galime mes betikėti ta pasaka, kai viso pasaulio spauda, išskyrus lietuvišką žinoma, spausdina žinias, kurios aiškiai rodo, kad gyvenimas Rusijoje, ir sovietų pavergtoje Lietuvoje, po Stalino mirties pakito? Gėda prisipažinti, bet daugumas lietuviškų laikraščių redaktorių atrodo, ta pasaka tebetiki - net ir šlandien, savo pačių ir skaitytojų nenaudai.

Mes visą laiką vienas kitą kurstom, kad reikia kovoti su komunizmu, bet užmirštam elementarią sėkmingos kovos sąlygą -- pažinti savo priešą. Argi kovą su komunizmu galima laimėti, naudojant komunistinę taktiką: šmeižtus, prievartą, šantažą ir nuolatinį to paties melo kartojimą? Jeigu tokiais ginklais tą kovą ir galima būtų laimėti, tai, aš manau, kad jų vartojimo kalna yra per aukšta. Juk mes ir komunistus ne tiek smerkiame dėl jų tikslų, kiek dėl jų taktikos, naudojamos tiems tikslams siekti. Ir jeigu antikomunistai, kaip pvz., įvairios fašistinės grupės, pradeda naudoti komunistinę taktiką, mes juos pasmerkiame. Negalima gėrio siekti blogiu.

KAI KAS IESKO KABLIUKŲ

Gal profesinis pavydas, o gal ir kitos priežastys sukėlė kai kurių lietuviškų laikraščių reakciją prieš Vienybę. Kai kurių sluoksnių nepasitenkinimą Vienybė galima išaiškinti paprastu konservatizmu. Vienybė yra laikraštis, kuris staiga pradėjo vartoti XX amžiaus techniką ir metodus žinioms skleisti, kai tuo tarpu kiti lietuviški laikraščiai dar tebeegzistuoja XIX-tojo šimtmečio dvasioje.

Prie šio konservatizmo prisideda dar ir lietuvių lyg ir įgimtas nepasitikėjimas savo broliu. Tą nepasitikėjimą išugdė visokie mūsų tautos pavergėjai, vadovaudamiesi principu "Dalyk ir valdyk." Ir tie okupantai taip ilgai mus tarp savęs kiršino, kad mums nepasitikėjimas savo artimuoju lyg ir į kraują perėjo. Nors šlandien Amerikos lietuvių niekas okupavęs nelaiko, o tačiau tarpusavio kiršinimas tebevyksta, tik jau išeidamas iš mūsų pačių tarpo.

Vienu dalyku reikia pasidžiaugti. Ta reakcija prieš Vienybę negali nepalikti pėdsakų ir pačių reaguojančiųjų eilėse. Prieš kiek tai laiko Vienybėje buvo pasirodęs straipsnis, kuriame statistiškai buvo įrodyta, kad nuo to laiko, kai Vienybė pradėjo skirti daugiau dėmesio Lietuvai, kito žymaus lietuviško laikraščio straipsnių skaičius apie Lietuvą paaugo pusantro karto.

Ir jeigu tas laikraštis vėliau teisinosi, kad nors, tiesa, jame žinių iš Lietuvos ir apie Lietuvą padaugėjo, bet

jos esą ideologiškai perfiltruotos, tai tas faktas tik parodo, kad lietuvių visuomenė reikia laikraščio, kuris žinias perduoda objektyviai, o ne ideologiškai iškreiptas. Tokiu laikraščiu yra Vienybė.

TRŪKSTA FANTAZIJOS

Nenoriu prikišti kai kuriems mūsų redaktoriams ir vadeivoms jų gyvenimo akiračio ribotumą, o tačiau aš žinau, kad daugelis iš jų neišsivaizduoja neideologinio lietuviško laikraščio. Tokie žmonės ir Vienybę nori prikergti kokią nors etiketę. Jie akiai duria pirštu į patamsį ir šaukia "Vienybė yra koegzistencijos organas," įtaigodami, jog neva Vienybės bendradarbiai remia Chruščevo užsienio politiką, kuri yra žinoma šiuo vardu. Tokia etiketė yra lyg užrašas ant destiliuoto vandens bonkos, kad čia sleros rūkštis. Ji yra neteisinga.

Vienybę pirmoje eilėje rūpi objektyvi informacija. Vienybės idealas yra lyg veidrodyje atspindėti svarbesnę lietuvių veiklą ir siekimus šiapus ir anapus "geležinės uždangos." Vienybė nenuvertina savo skaitytojų, nepatikėdama jiems grynų žinių, be nuomonės. Ji mano, kad jos skaitytojai turi tiek

BENDRADARBIŲ IR RĖMEJŲ SUVAŽIAVIME RUGPIŪČIO 22 D. VIENYBĖI AUKOJO:

Pranė Lapienė Stony Brook, N. Y.	\$50.00	V. Jankauskas Philadelphia, Pa.	\$10.00
P. Lisauskas Mas peth, N. Y.	\$50.00	Jurgis Juodis Brooklyn, N. Y.	\$10.00
Alice Karvellis Brooklyn, N. Y.	\$25.00	J. Kreivėnas Chicago, Ill.	\$10.00
A. Žemaitis Leonia, N. J.	\$20.00	Inž. P. Lelis Toronto, Ont.	\$10.00
K. A. Girvilas Chicago, Ill.	\$18.00	A. Šmagočius Miami, Florida	\$10.00
Ch. P. uodžius Woodhaven, N. Y.	\$15.00	Bronė Spūdienė Woodhaven, N. Y.	\$10.00
J. Bacevičienė Brooklyn, N. Y.	\$10.00	Pr. ir E. Veniai Woodhaven, N. Y.	\$10.00
J. Genaitis Woodhaven, N. Y.	\$10.00	Bus daugiau	

pat sveiko proto, kiek ir redaktoriai. Turėdami faktus prieš save, jie pasidarys reikiamas išvadas iš jų.

Ar toks objektyvus, nepartinis lietuviškas laikraštis kaip Vienybė nėra per ankstyvas mūsų visuomenė, yra klausimas, į kurį tik ateitis gali atsakyti. Jei mūsų visuomenė, prisipirkus modernių namų ir važinėdama 1964 m. automobilių modeliais, nesugebės padaryti panašios pažangos ir savo laikraščio skaitymo įpročiuose, Vienybės eksperimentas bus per ankstyvas. Juk ir The

New York Times bankrutuoti, jei jis turėtų pasikliauti Kentucky hilibiliais.

Tačiau yra ženklų, -- ir aš viliojosi, -- kad lietuvių visuomenė įvertins Vienybės padarytą pažangą lietuviškos informacijos srityje, kad ta visuomenė nusimes dvasinius pančius, kurie jai neleidžia blaiviai žiūrėti į visas gyvenimo apraiškas ir pradės gerbti ir dar plačiau skaityti laikraštį, kuris atitinka XX amžiaus dvasią ir reikalavimus.

Tegyvuoja objektyvi lietuviška informacija!

Lietuvių Diens Pasaulinėje parodoje New Yorke sutelkė progas lietuviams iš arti ir toli susipažinti ir senas pažintis atnaujinti. Nuotraukoje (iš kairės) Rūtenis, Sontvaras, dr. P. Vileišis, C. Genevičienė, Rūta Lee-Kilronoytė, J. Stukas ir kt. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Guodžia našlę... vienas artimiausių šeimos ir bendro darbo draugų Vaclo Sidzikauskas, ramina Regina Budrienę atsisveikinimui su jos velioniu vyru. Iš k. į d. Konsulų organizacijos atstovas Irako konsulas Ahmed Gailari, Liet. atstovas Washingtonė J. Kajeckas, Budrienė, jos sūnus.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Atsisveikinant su Jonu Budriu

Lietuvos Laisvės Komiteto ir Lietuvos Delegacijos Pavergtųjų Europos Seime Pirminiko V. Sidzikausko žodis, atsisveikinant su Gen. konsulu Jonu Budriu rugsėjo 3 d. New Yorke.

Jonas Budrio nėra. Išvirto "ažuolas drūts prie Nemunėlio", negaltingos ir klasingos ligos pakirstas. Su Jonu Budriu nukeliavo į amžinybę visa eilė reikšmingų mūsų valstybinio ir visuomeninio gyvenimo epizodų.

Lietuvos valstybė neteko savo Generalinio Konsulo, anksčiau kitose pareigose suaugusio nesental atskūrusią valstybę nuo priešų pasirausimo, vėliau kardu iškirtusio Lietuvai langą į Vakarų ir nukreipusio Lietuvą vėdu į jūrą, o šio didžiojo negando metais -- simbolizavusio šlame pasaulio metropolyje Lietuvos valstybingumą, jos nepriklausomybę ir jos prisikėlimo viltį.

Lietuvos užsienio tarnyba neteko vieno savo veikliausių narių.

Atlanto pakraščio Lietuvų bendruomenė -- tauraus lietuvių ir karšto bendruomeninko.

Politinės mūsų organizacijos -- uolius talkininko ir vertingo patarėjo.

Draugai, prie kurių aš ir save priskaitau, netekome gero ištikimo, nuoširdaus ir nepakeičiamo draugo.

Pagaliau Vėlionies šeimai neteko mylimo vyro, tėvo ir brolio.

Brangus Jonai, išvažiuavęs svarbioms pareigoms iš laisvos Lietuvos, priešui ją okupavus, Tu kilniai dalinais su mumis skaudžia exilo, tremtinio ir išelvio dalia. Tu nekantriai laukėi laisvės aušros Tavo numylėtai Lietuvai, bet jos nesulaukėi. Ramiai išsėkis šioje, kad ir svetimoje, bet svetingoje žemėje, žinodamas, kad mes, gyvieji, prižadame tęsti kovą už Lietuvos laisvę iki pergalės.

Brangi Regina, gal retas kuris taip Tave užjaučia, Tavo didįjį sielvartą supranta, kaip kad aš, netaip jau

seniai išgyvenęs tokį pat smūgį. Tegul velionio didieji darbai, kuriais jis pasistatė paminklą, patvaresni už plieną ir į kurių neužžels dėkingos Tautos sūnų ir dukrų takas, bei Tavo ir velionio draugą ir artimųjų meilę guodžia Tave, Tavo sūnų Algį, velionio seserį ir brolių bei artimuosius šią sunkaus ir skaudaus bandymo valandą.

Visos lietuvių politinės ir visuomeninės organizacijos mano asmenyje pagarbiai nusilenkia prieš Tavo kilnios ir šviesios asmenybės žemiškuosius palaikus ir sako Tau paskutinį sudiev.

Latvijos Laisvės Komitetas prašė mane pareikšti velionui paskutinę pagarbą jo ir latvių tautos vardu, kurios jis buvo nuoširdus bičiulis.

Išsėkis ramybėje.

Newyorkiečiai su velioniu Jonu Budriu, Lietuvos gen. konsulu, atsisveikino Universal Funeral kopyčioje rugsėjo 3 d. Programai vadovavo Vaclo Sidzikauskas, Kalbas pasakė Lietuvos atstovas Washingtonė J. Kajeckas, Estijos gen. konsulas J. Kaiv, Vincė Leskaitienė, plk. J. Šlepetys, inž. Vilgalis ir konsulas Vyt. Stašinskas. New Yorke diplomatinio korpo vardu kalbėjo Irako gen. konsulas Ahmed Al-Gailan.

MIRĖ DR. V. TERCIJONAS

Eidamas 74 m. amžiaus, New Yorke rugsėjo 12 d. mirė gydytojas Vincas Tercijonas, Lietuvoje pagarsėjęs kaip vaikų ligų specialistas. Daug dirbė organizacijose, bendradarbiavo mūsų spaudoje. Parašė eilę knygų savo srityje.

Buvo kilęs iš Amalviškių k., Padovinio valsč. Marijampolės apskr. Velionio žmona yra Ona Putvinskaitė, Lietuvos šaulių sąjungos kūrėjų VI. Putvinskio duktė.

Vilniuje kasinėjant Gedimino aikštėje didžiųjų kunigaikščių Žemutinės pilies rūmų rūsius, aptikta XIII-XIV šimtmečių (gal net ankstyvesnio laiko) medinių pastatų liekanų, kurios įrodo, kad žmonės gyveno pirm Gedimino legendos apie miesto įkūrimą (1323 m.).

Elena Vainiūnienė perduoda Kazio ir Onos Cheledenų, Philadelphia Liberty Federal banko vadovybės, taip pat ir savo užuojautą Reginali Budrienai per jos vyro velionio atsisveikinimą New Yorke.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

LIETUVOJE

Kaunas, sakoma, dabar turi 265,000 gyventojų, kuriems susisiekimą aptarnauja 460 autobusų.

Roma Macvytė, kuri sakosi mačiusi jai pasirodžiusią Mariją Skiemonyse, išsiprašiusi leisti mokytis į Kauną.

Lietuvoje perleistas metais išpirkta 28,000 televizorių, 36,000 skelbimo maštinų ir 7,000 šaldytuvų. Viso televizorių esama apie 150,000. Radiją turi kas antra šeima.

Rygoje išėjo latviškas, o Sofijoje bulgariškas vertimas lenko Sienkiewicziaus apsakos "Krzyżacy", kur vaizduojama Žalgirio kova ir kuri buvo Varšuvoje susuktas netikslus filmas, lietuvių neišlamai įvertintas.

Maskva suruošė joje gyvenantiems užsienio spaudos atstovams pasivažinėjimą po Pabaltijį, Lankė Vilnių, kur lietuviui aprodė įdomybes.

Prieš penkerius metus 28 studentai baigė Panemunėlio vidurinę. Šimet padarė "class reunion". Senos mokyklos neberado, nes pastatyti nauji rūmai. Pasirodė, 4 studentės (Čepaitė, Naujokaitė, Kiškytė ir Kubiliūtė) einančios medicinos mokslus, A. Žvirblys mokosi inžinierium, Prapakavičius miškininku, B. Mažeikytė ekonomiste, J. Nakutis veterinariu, J. Klimkaitė, V. Kubilius ir E. Juosponytė -- mokytoja. Kiti jau dirba pramonėje ar kolchozuose.

Panevėžyje pradėjo veikti nauja autobusų linija iš aerodromo į stiklų dirbtuvės rajoną.

Garbės raštais apdovanota eilė Vilniaus stiklių ir metalo įrankių darbininkų: 25 lietuvių, 33 rusai, lenkai ir ukrainai.

A. Blėliausio romanas "Mes dar susitiksim, Vilma!", vaizduojąs karo metu Sovietijon pasitraukusių lietuvių gyvenimą, susilaukė antros laidos -- 15,000 egz.

Rygai pavesta išleisti rusų kalba trys tomai "Kova dėl sovietinio Pabaltijo, 1941-1945". Daugumą straipsnių prirašys rusai ka-

riškiai, bet suteikiama vietos ir gen. -majorui V. Karveliui ir latviui pulk. Dzintarui.

Vilnių ir kitas vietas lankė "pažangių" Amerikos lietuvių čikaglečių ir newyorkiečių grupelė, ir viena iš Skotijos (4 lietuvių).

Į tarptautinę sporto olimpiadą Japonijoje jau paskirta 20 geriausių lietuvių atletų. Sakoma, Lietuvoje dabar kūno kultūros sąjūdžiuose dalyvauja 432,000 (15-tas gyventojų nuošimtis). Įvairių sporto meistrų Lietuvoje esama apie 500. Siekiama, kad kūno kultūros ir sporto sąjūdis 1970 metais apimtų 730,000 Lietuvos gyventojų.

Lietuvos kapas...

Atkelta iš 3 psl.

Maža Latvija, pavyzdžiui, gamino 5-tą nuošimtį visų Rusijos pramoninių gaminių, net daugumą vagonų. Estų Tallinas buvo žymus rusų laivyno uostas, o Narvoje (100 mylių atstume nuo sovietinės Petrapilio) buvo didelės audyklos, gaminusios vien Rusijos rinkai. Ryga (kaip Tallinas) buvo svarbus uostas rusų užnugario importui ir eksportui, todėl šis miestas naujoje Latvijoje buvo toks netaiklus kaip Viena naujoje Austrijoje. Lietuva turėjo vieną uostą ir pramoninį centrą -- Klaipėdą -- kurio specialybė buvo Nemunu iš Rusijos-Lenkijos atplukdomas miškas. Ši pramonės šaka nudžiūvo, kai buvo uždaryta Lietuvos-Lenkijos siena 1920 m.

Latvijai ir Estijai (kaip ir Suomijai) užsienio politikos galvosūkiu buvo, kaip išvengti "sugrižimo" į Rusiją. Geriausiai galėjo to išvengti niekur nesikišant. Lietuvą Versalio sutarties nuostatai atkirto nuo tiesioginės sienos su Rusija. Jos bendros sienos su Vokietija ir Lenkija, bent teorijoje, leido tikėtis vienos paramos prieš kitą reikale. Tačiau po 1923 metų šitokia parama pasidarė abejotina, nes su Lenkija ginčytasi dėl Vilniaus, su Vokietija dėl Klaipėdos.

V.

Winter Garden Tavern Inc.

Vyt. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas: EVERgreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ISTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Lietuviu Diena New Yorke 1964

JUOZAS KREIVĖNAS

New Yorko Lietuvių Dienos 1964 m. rugpjūčio 23 d. sudėtinėmis dalimis reikia laikyti

1. 12 val. apeigas prie Lietuvių kryžiaus,
2. 12:30 val. pamaldas Singer Bowl stadijone,
3. 2:00 po pietų eiseną ir dainų bei liaudies šokių šventę.

Pridėtinės Lietuvių Dienos dalys:

1. Lietuvių Dienos išvakarėse krepšinio rugtynės ir susipažinimo vakaras,
2. Rugpjūčio 24 d. pasirodymas JAV federaliniam paviljonui.

Kaip matome, programos planas sudėtingas, gerai išnaudoja savaitgalio laiką, sudaro galimybių įvairiai pasirodyti, o žiūrovui daug ko pamatyti.

Pagrindinė programos dalis buvo dainų bei liaudies šokių šventė, prie kurios ir apsisostu, tuo labiau, kad apeigos prie Lietuvių kryžiaus išėjo labai blankios, opamaldos kuo nors ypatingu irgi nepasižymėjo. Tiesa, Lietuvių kryžius daro labai gero įspūdžio, daug geresnis už Chicago tarptautinėse parodose Lietuvių rengtus paviljonus.

Dainų ir liaudies šokių šventė vyko atvirame ore, įkyriai trukdant nuolat prakliandžių lėktuvų triukšmui, akompanuojant netolimų parodos paviljonų kermošiumi. Tokiose sąlygose yra didelio pavojaus šventei paskęsti iš šalies atskrendančiuose garsuose ir praesti piknikinės programos lygyje ir nuotaiškoje.

Atrodo, kad šventės rengėjai tokias sunkias pasirodymo sąlygas buvo numatę ir gelbėjosi, sudarydami nesudėtingą, niuansų nereikalaujančią programą. Lietuvių chorų ir liaudies šokių repertuaro aukštumų šventės organizatoriai atsisakė sudarydami repertuarą. Tokiose sąlygose tai buvo gan teisingas sprendimas. O pačioje šventėje daugiau dėmesio sukėlė pirmosios dainos. Vėliau buvo svarbu tik kad dainavo, bet nesvarbu ką.

Kiek pašalinis triukšmas netrukdė, jungtinis choras išlankė šviesią intonaciją. Darėsi įspūdis, kad tie chorai nesunkiai įkirstu ir sunkesni repertuarą. Efektingiau už dainas atrodė liaudies šokiai, nes jie mažiau priklausė nuo pašalinio triukšmo. Iš čia reikėtų daryti išvadą, jog būtų geriau buvę, jei šventės programa būtų buvusi sudaryta iš dviejų dalių, pirmojoje dalyje duodant dainas, o antrojoje -- šokius. Pirmuoju neišblašky-

tu dėmesiu klausant, dainos būtų sukėlusios didesnio publikos susidomėjimo.

Iš akies spėjant, jungtiniam chore galėjo būti apie 7-800 dainininkų ir tiek pat šokiuose šokėjų. Iš Chicago atvykusį labai nustebino chorų sąstatas. Chicagoje dalyvavome dviejose Lietuvių chorų dainų šventėse ir buvome taip pripratę, kad pagrindines jėgas sudaro didieji pasaulietiški ansambliai, neskaitytinai bažnytiniam, chorams sudarant mažesnę pusę chorų ir dainininkų skaičiaus. New Yorke pamatėme ką kita, iš garsių didžiųjų čia dalyvavo tik Ciurlionio ansamblis.

Šventės vadove prisistatoma 31 choras, jų tarpe tik 10 chorų nebažnytinų. Palyginti, chorai gan skaitlingi, eise-noje ėjo kiekvienas choras atskirai, daugumas su daugiau kaip dvidešimčia dainininkų. Iš bažnytinų chorų dainininkų pavardžių galima spręsti, kad jų didžiumą sudaro senųjų ateivių ainiai. Tokiu būdu ši šventė yra klaidos priminimas tiems Lietuvių išlaikymo organizatoriams, kurie tepastebi tik naujuosius ateivius.

Teko patirti kai kurių asmenų nepasitenkinimo, kodėl šventėje nedaug kas dalyvavo iš Chicago. Kad iš Chicago nedaug kas dalyvavo, tai tiesa. Bet nepritinka užmiršti, jog rytinių valstybių Lietuvių chorai gan ryškiai dalyvavo ir Chicagoje. Gerus norus pirmoje eilėje piauna didelės kelionų išlaidos.

Sokėjus sudarė 22 suaugusių grupės (ju tarpe 5 grupės iš Chicago) ir septynios jaunesniųjų šokėjų grupės. Šoko darniai, šokėjų grupės buvo apjungtos bendromis figūromis. Mūsų šokėjams Singer Bowl stadionas buvo per ankštas, jautėsi susigrūdimas.

Jungtinio choro dirigentai: A. Stephens, A. Kačanauskas, V. Verikaitis, A. Mikulskis ir J. Kačinskas. Liaudies šokių dirigentas Vytautas Strolia. Eisenai grojo Sv. Petro Lietuvių parapijos iš Bostono, Mass., orkestras. Kadangi ši eisena buvo išimtinai Lietuvių dainų ir šokių darbininkų, tai joje galėjo būti apsteinama be kai kurių amerikietišku priedu.

Bendras šventės vaizdas -- didingas. Daugiau kaip penkiolika tūkstančių susirinkusių Lietuvių ir jais susidomėjusių kitataučių rodė, kad Lietuvių tebėra gyva jėga, su praeitimi ir su ateitimi.

Prieš aplėdžiant Pasaulinę parodą New Yorke, artistė Rūta Lee-Kilronytė Hollywoodo paviljono aikštėje įspaudė savo rankų antspaudus. E. Genevičiaus nuotrauka

LIONĖ JODYTĖ RADIJO PROGRAMOJE

Pirmadienį, spalio 5 d. solistė Lionė Jodytė vėl bus girdima ABC radijo programoje nuo 7 iki 8 val. vak. lietuviškų dainų programoje.

Erwin Frankel, tos programos vadovas, savo laiške L. Jodytei tarp kitko rašo:

"You are such a fine artist and your music so enjoyable. It was my pleasure to play your recordings and I shall do so again in the future. Perhaps you can be on my program and talk a little about your music?"

Šiomis dienomis patirta, kad ir Lionės Jodytės jauna dukrelė reiškiasi kaip dainininkė. Ji su grupe mažamečių dalyvavo programoje pas mėrą Wagnerį, o spalio 1 d.

dalyvaus iškilmėse, kurios vyks Gracie Manor, New Yorke, dalyvaujant Jacquelinai Kennedy ir kt.

Pas vienybęte Alice Lukas ir jos vyrą Frank, gyv. Howard Beach, N. Y., praeitą savaitę viešėjo jos dukra Stefanija ir žentas, JAV pulkininkas John Hearn. Ta proga Lukų rezidencijoje įvyko priėmimas, kuriame dalyvavo gausiai svečių, jų tarpe - Misiūnai, Diržienė, Andriušiai, Povilanskienė, A. Karvelienė, Rokas ir Ant. Povilauskai, svečias iš Nebraska Jonas Čėsna, Liogiai, E. Balzerait, T. Klimienė, Tyslavienė ir kt. draugai bei kaimynai.

ADELE TEE, kuri vadovauja Brooklyn Designing and Dressmaking School, savo mokinių tarpe turi ir nemažai Lietuvių. Mokykla įsteigta 1910 m., 717 Broadway, Brooklyn, kampas Graham ir Flushing Ave. Mokykla, be to, yra pripažinta New Yorko miesto Board of Education, turi studentų ir iš užsienio. Lietuvių susidomėjusios išmoki siuvimo meno kviečiamos susisiekti su Miss Tee.

Mums rašo

Atkelta iš 4 pal.

Iš Jūsų keturių pasiūlymų pats baisiausias parduoti Vieniųbę. Jeigu nepasiseks steigti bendrovę, ar sudaryti mecenatų ir rėmėjų kolektyvą, tai bandykite paskutinį pasiūlymą - laikinai, iki Vieniųybės 80 m. jubiliejaus ir iki sūnus sugrįš, Vieniųbę leisti kas antrą savaitę.

Jūsų pasiryžimas, dirbant kitur, leisti Vieniųbę iš savo uždarbčio, gal ir priešų suminkštis širdis ir prenumeratoriai pradės stropliau mokėti savo skolas.

Reišku gilią pagarbos žodžius ir tikiu į Vieniųybės bendradarbių suvažiavimo rimtį ir prasmingumą.

Jūsų JUOZAS MIKUČKIS
Baltimore, Md.

Gerbiamoji:

Rašydamas Jums Vieniųybės bendradarbių suvažiavimo proga, Vieniųybės palaikymui siūnčiau auką 410. Tai, žinau, tik lašas Atlanto ar Pacifiko vandenynuose.

Papildomai dar noriu pranešti, kad rengiant Vieniųybės 80 metų jubiliejų minėti, jei Visagalis man leis gyventi, tai aš pasižadau Jums pasiūsti 80 dol. auką, kaip Vieniųybės taip ir mano gimimo sukaktį. Esu gimęs 1886 m.

Tai norėjau Jums priminti pirmajame laiške, bet atmintyje paslydau...

Z. JANKAUSKAS
Philadelphia, Pa.

GINTARAS Lietuvos auksas

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. WA 9-5855

Pasiekiami: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

THE Tel TAYtor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant
Oma ir Jonas Valaičiai

Svečiuose pas Brazilijos lietuvius

Salomėja Narkeliūnaitė

Nors jau lygiai vieneri metai laiko skiria nuo mano apsilankymo pas juos, bet jų vaizdas ir prisiminimas giliai pasilieka atmintyje ir fotografijose, kurių tada gerokai padariau. Tai buvo rugpjūčio pabaigoje, kai vieną vėly vakarą ir paryčiui, kada, pirma, mano filmų dėka mintimis aplankę Lietuvą ir JAV, jie man pasakojo apie savo gyvenimą, o paskui mane vaišino, ir visi dainavome lietuviškas dainas.

Tasai mūsų pobūvis vyko dr. Basanavičiaus vardo mokyklos salėje. Tai viena mokyklų, kurias savo metu išlaikyti padėjo nepriklausomos Lietuvos valdžia. Dabar ją globoja vad. dr. Basanavičiaus vardo būrelis, sudarytas iš vietos lietuvių veikėjų. Pastatas su sklypu yra išnuomotas, o sale vakarais, reikalui esant, naudojamos lietuvių parengiamoms.

Po filmų, prie vaišių stalo sutiktų tautiečių tarpe buvo ir toks labai idomus lietuvis, dabar jau vadinamas Lotynų Amerikos milijonierium. Įsikalbėjus, paaiškėjo, kad tasai milijonierius Antanas Laurinavičius yra buvęs dypukas ir Vokietijoje gyvenęs Lubecko Artillerie Kaserne stovykloje, o prieš tai Lietuvoje dalyvavęs gen. Plechavičiaus rinktinėje.

Sis vyras, buvęs Lietuvos kariuomenės karininkas, pasirodo svetimuose kraštuose ne tik nepražuvo, bet net turto išligijo. Apkeliavęs visą eilę Lotynų Amerikos valstybių, Brazilijoje jisai gyvena nuo 1961 m.

Tvirtino, kad geriausiai galima verstis Brazilijoje (nors ir tada, kaip žinia, Brazilijoje buvo skundžiamasi sunkiomis ekonominėmis sąlygomis). Ekonomiskai išsiversti kitur, jo manymu, būtų kur kas sunkiau. Sao Paulo mieste jis turi vaisvandenių fabrikėlį ir gamina krupniką.

Laurinavičius trumpai papasakojo apie savo odiseją ir kelią į turtus, kurių, tiesa, jisai neturi kišenėje, bet kurie yra Bolivijoje jo paties surastų žemės turčių pavidale. Jisai, indėnu padeda-

mas, Bolivijoje yra atradęs ir užpatentavęs kristalo, mangano ir švino kasyklas. Mangano klotus jisai pavadino Algirdo (savo sūnaus) vardu, o švino turtai pavadinti Palanga. Kadangi tie turtai dar neeksploatuojami, tai jie praktiškai pajamų nebeša, gal net nuostoli, nes reikia valdžiai už tą žemę mokėti mokesčius.

Tačiau ateityje Laurinavičius tikisi gerokai uždirbti, jei pavyks, kaip villasi. O jau daug kur Laurinavičius bandė savo laimę nuo to laiko, kai 1948 m. atsirado Bolivijoje. Pramokęs ispaniskai, buvo buvusio prezidento Arce dvaro administratorium, vėliau prie Santa Cruz turėjo savo plytinę. Dar po to pradėjo domėtis žemės turtais, ir taip tapo tyrinėtoju ir atrado pats tokių turčių.

Pasirodo, kad ir Antano dėdė, Jonas Laurinavičius, nebuvo, kaip sakoma, iš kelmo išspirtas. Savo metu tasai jo dėdė iš Argentinos buvo pasiūstas Bolivijos kolonizuoti. Jo vardu net esąs vienas uostas pavadintas. O, sako, buvę taip, kad tasai jo dėdė vežęs prekes, ir taip užėjęs vanduo, kad žmogus ilpės į medį ir net tris dienas jame sėdėjęs, ligi vanduo nusekės. Toje vietoje tada buvęs pastatytas uostas ir jisai gavęs to dėdės vardą.

Antanas Laurinavičius, kuris atrodė sveikai, buvo gerai saule įdegęs ir dėvėjo juodus akinius, ir kuris kalba septyniomis kalbomis, sakėsi, kad ne tik turty Lotynų Amerikoje ieškojęs. Jisai statęs Bolivijoje miestelius (Pacpa), per dvejus metus kalbėjęs per radiją apie Lietuvą.

Antano žmona su dukra, žentū ir anūku dar Bolivijoje. Antano žentas bolivietis. Antanas prisirašė prie Liet. Bendruomenės Vila Anastazia skyriaus.

Pažiūrėjęs mano Lietuvos filmų, Antanas pasidžiaugė, kad susidarė proga "nors mintimis nusikristi į Lietuvą."

Malonų pokalbį teko turėti ir su daugeliu kitų to pobūvio dalyvių. Ju tarpe buvo mokytojas Kubiliūnas, kuris tarpkario metais yra dirbęs Trakuose. Idomu buvo susipa-

Du vietos lietuvių veikėjai: Juozas Karpavičius ir Halina Mošinskienė.

Mokytojas Kubiliūnas su savo žmona ir uošve.

žinti su jo žmona ir uošve Pelagija Keleriene, kuri sakėsi turinti brolių Amerikoje, bet negalinti su juo susižinoti. Prašęs ją parūpinti jam iš Lietuvos gimimo metrikų nuorašą, o kai juos gavusi, tai nieko neatsakęs. Ji man įdavė metrikus jam parvežti, bet pakartotinai rašiusi į Scrantoną jo adresu, negavau jokio atsakymo. Idomu būtų sužinoti, kas atsitiko su jos broliu, gal jau jo gyvo nėra. Gal kas iš Vieniybės skaitytojų jį pažįsta, tai būtų malonu patirti. Tegul praneša Vienibei.

Kalbant apie JAV gyvenančius gimines, ta proga prisiminiau, kad ir eilę kitų tame pobūvyje buvusių tautiečių, mane prašiusių padėti jiems susirasti. Ligšiol nieko nepavyko, bet, jei šie žodžiai pasiektų žinančiuosius, malonėkt pranešti, kad Vincas Norkus ieško savo pusseserės Varnaičiukės iš Pilviškių miestelio, 1929 m. atvykusios į JAV. Marcelė Pašinskaitė norėjo ką nors sužinoti apie savo dėdę Juozą Žuką, nuo Birštono, Amerikoje gyvenantį apie 40 metų, savo metu dirbusį Pensylvanijoje anglų kasyklose.

buvo kreipęsi giminių suradimo reikalu. Kai kuriuos jau pavyko surasti, bet kiti neatliepia, ir sunku žinoti, ar ju jau gyvų nėra, ar tyli dėl kokių kitų priežasčių.

Tokie atvejai mane labiausiai skaudina, bet nėra smagesnio dalyko, kai, keliaudamas po įvairius kraštus ir sutikdamas lietuvius, gali jiems kad ir tokiu būdu padėti. O kiek jau jų yra kreipęsi ir sulaukę pagalbos, kai lankiausi Lenkijoje, Lietuvoje, Vokietijoje, o dabartį -- ir Lotynų Amerikoje.

(bus daugiau)

Dar ir daugiau lietuvių

Prie alučio buvo kalbų ir dainų.

Su Lotynų Amerikos lietuvių milijonierium, buv. dypuku Antanu Laurinavičium.

Sportinės nuotrupos

Edvardas Šulaitis

S. Amerikos liet. krepšinio rinktinė savo pergalių aktyvan įrašė ir laimėjimą prieš Kanados olimpinę rinktinę, besirengiančią Tokyo mieste vykstančion olimpijadon šių metų spalio mėnesi.

Tiesa, Toronto mieste įvykusias (rugpjūčio 29 d.) rungtynes lietuviai laimėjo gana sunkiai — tik po pratęsimo, tačiau vistiek tenka džiaugtis mūsų laime.

Vargu ar čia yra daug prasmės kalbėti apie aukštą S. Amerikos liet. krepšinio lygį, nes po rungtynių New Yorke (rugpjūčio 22 d.) gerokai išbluko mūsų spaudoje išpūsti laimėjimai Australijoje. Mūsų nuomone, daugeliui rungtynių Australijoje laimėti būtų pakakę ne tik tu palydovų, kurie žaidė kečiuose susitikimuose, bet ir dviejų spaudos bendradarbių (iš kurių vienas nieko nepa-rašė) talkos.

Beje, rungtynėse prieš Kanadą normalus laikas baigėsi 79:79. Po 5 minučių pratęsimo, lietuviai turėjo viršų 96:86. Trumpai prieš reguliaraus laiko pabaigą, Kanada turėjo žymią taškų persvarą, tačiau lietuviai susiėmę padarė stebuklą — išlygino, o vėliau ir laimėjo.

Šis laimėjimas prieš Kanadą, manome, yra žymiai vertesnis negu prieš visus varžovus pasiektos pergalės (jų būta, berods, 24) Australijoje. Nors Kanada, žinoma, nėra pirmaujanti valstybėje krepšinyje, tačiau vis tiek jau gerokai praneša Australiją. 1960 m. Čilėje vykusiose pasaulio krepšinio pirmenybėse kanadiečiai teuzėmė tik priešpaskutinę — vienuoliktą vietą. Idomiavusias Kanados laimėjimas buvo prieš Sov. Sąjungą grupinėse varžybose, kuris neturėjo įtakos į tolimesnę varžybų eigą, nes Kanadą į baigminę grupę vis-

tiek nepateko, o Sov. Sąjunga jau joje buvo užsitikrinusi vietą. Šiaip Kanada dar istengė nugalėti tik Meksiką (54:51), kuri liko paskutinėje vietoje.

Ką gi po šios lietuvių rinktinės pergalės Kanadoje mūsų sportininkams, galimas daktas, vėl bus rengiamos įvairiuose miestuose vaisės, renkamos aukos, kuriami cėlėraščiai, o cėliniai mūsų sportininkai ir sporto klubai ir toliau skurs.

O dabar pasiklausykime Sandaros laikraščio nuolatinio poeto Perkūno himno mūsų krepšininkams (Sandara, 1964 m. Nr. 34):

O jūs, mūsų sportininkai, Šaunūs, grakštūs krepšinin-kai, Pasirodėte gražiai, Išgarsėjote plačiai.

Mumyse jūs džiaugsmą ke-liat, Iš tautos nevilgti tremiat, Už tai jums mūs padėka, Visuotinė pagarba. (ir tt., viso 8 punkteliai)

* KAZYS ŠKĖMA IR POVI-LAS TAUTVAIŠAS yra įrašyti meisterių grupėn naujausioje JAV Šachmatų Federacijios kvalifikacijoje. Škėma čia įvertintas 2232 taškais, o Tautvaišas — 2285. Pažymėtina, jog jie abu net ir savo vardus rašo grynai lietuviškai. Kvalifikaciniai sąrašai buvo patalpinti Chess Life žurnalo liepos mėn. numeryje.

* VILNIAUS ŽALGIRIO moterų rankinio komanda dalyvauja tarptautiniame turnyre Čekoslovakijoje. Pirmąjį susitikimą lietuvės sužaidė lygiomis — 8:8.

* TELŠIUOSE buvo prarvestos III-sios Lietuvos kolūkių ir

O. Ivaškienė iš Boston, Mass., ir jos vadovaujama tautinių šokėjų grupė. Jai įžygiavus į Singer Bowl aikštę Pasaulinėje parodoje rugp. 23 d., publika sukėlė didžiausias ovacijas jai ir jos mažarečiarns šokėjams. S. Narkė liūnaitės nuotrauka

tarybinių ukių vasaros sporto žaidynės. Čia dalyvavo daugiau negu 700 jaunuolių.

* OLIMPO KALNE Graikijoje rugpjūčio 21 d. buvo ižiebtas XVIII olimpinų žaidynių ugnis. Deglas buvo ižiebtas nuo saulės spindulių ir, lydimas 16 graikių merginų, nugabentas į Olimpo stadioną. Ten Graikijos karalius perdavė jį vienam iš 340 bėgikų, kurie olimpinę ugnį nuneš į Atėnus. Graikijos sostinėje ugnis bus patalpinta į lėktuvą, kuris rugsėjo mėn. 6 d. ugnį nugabens į Japoniją.

* VALERIJA BULOTAITĖ, Kauno krepšininke, pakviesta į Sov. Sąjungos moterų krepšinio rinktinę. Ji mošis Europos moterų pirmenybėms, kurios šiemet įvyks Vengrijoje.

* VILNIAUS ŽALGIRIO futbolininkus Sov. Sąjungos futbolo taurės varžybose ketvirtfinalyje nugalėjo pajėgi Maskvos Spartako vienuolikė 1:0. Kaip praneša Vilniaus Tiesos specialus koresp. M. Barysas, Maskvos Dinamo vykusias rungtynes (rugpjūčio mėn. 30 d.) stebėjo 30,000

žmonių. Publikoje buvo nemaža lietuvių, kurie antrame kėlinyje dažnai šaukė "Ivartij!" Tačiau vilniečiai, nors ir turėjo nemaža progų, priešininkų vartininko įveikti nesugebėjo. Rungtynių antras kėlinys buvo perduotas per televiziją ir Lietuvos gyventojams.

* PO KIJEVE įvykusių Sov. Sąjungos lengv. atletikos varžybų, buvo sudaryta Sov. Sąjungos olimpinė lengv. atletikos rinktinė, kurion pateko net 4 Lietuvos sportininkai, o vienas buvo paliktas kandidatu. Olimpijadon važiuos šie lietuviai: B. Kalėdienė, A. Varanauskas, A. Aleksiejūnas ir A. Vaupšas. Kandidatas — K. Oren-tas. Lietuvos sportininkai, Kijeve iškovojo 1 sidabro ir

3 bronzos medalius ir pagerino 3 Lietuvos rekordus.

* VILNIAUS ŽALGIRIO futbolo komanda, žaidžianti Sov. Sąjungos A klasės antrame pogrupyje, pateko į finalinį ratą, kuriame dalyvaus po 7 vienuolikos iš abiejų pogrupių. Kadangi finaliniame rate yra užskaitome taškai, laimėti pogrupiuose prieš šį ratą patekusias komandas, vilniečiai dar neprasidėjus baigminiam pirmenybių etapui, turi 14 taškų ir stovi II-je vietoje. Pirmoje vietoje yra Odesos ASK su 16 taškų.

VIENYBĖ maloniai prašo skaitytojus atnaujinti prenumeratą. Prenumerata metams — \$7,00, surokent už 3 m. iš anksto \$15.

Jack D. Reamer REAMER & SON INC. Robert F. Nark

Visokios rūšies apdrauda

APDRAUDŽIAME VISOKIUS AUTOMOBILIUS, BET KOKIO AMŽIAUS VAIRUOTOJUS
175 REMSEN STREET, BROOKLYN 1, NEW YORK
Telefona: MAin 4-6400; Nakį BU 7-2807

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI!

JUOŽAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS